

DAN ABRAMS

MUŠKI PORAZ

Nepobitan dokaz
da su žene bolje
u vožnji, kockanju, politici,
špijuniranju, kušanju piva,
policijskom poslu, upravljanju
investicijskim fondovima i otprilike u
SVEMU OSTALOME

DAN ABRAMS

MUŠKI PORAZ

Nepobitan dokaz
da su žene bolje
u vožnji, kockanju, politici,
špijuniranju, kušanju piva,
policijskom poslu, upravljanju
investicijskim fondovima i otprilike u
SVEMU OSTALOME

MUŠKI PORAZ

*Nepobitan dokaz da su žene bolje u
vožnji, kockanju, politici, špijuniranju,
kušanju piva, policijskom poslu,
upravljanju investicijskim fondovima
i otprilike u svemu ostalome*

PREDGOVOR

Zašto Dan Abrams, pravni stručnjak poznat s malih ekrana, piše knjigu o ženama? Dok sam radio na ovoj knjizi, često su mi postavljali to sasvim logično pitanje. Naposljetku, moja je karijera prije svega posvećena raspravama o ustavnim pitanjima, sočnim pravničkim anegdotama, analizi u medijima, internetskom poduzetništvu i korporativnom menadžmentu. Na koji mi način takvo životno iskustvo uopće dopušta da se pozabavim borbom spolova? Neću vam dosađivati izlizanim klišejima o važnosti žena u mojem životu (premda nipošto ne želim umanjiti istinitost te činjenice). Niti si umišljam da imam neke posebne spoznaje o ženama. Da budem sasvim jasan: takvih spoznaja nemam. U velikoj mjeri, žene me zbunjuju podjednako kao i u vrijeme dok sam bio samac u srednjim dvadesetim godinama života. Danas, kao, hm, još uvijek samac u srednjim četrdesetima, ne mogu ponuditi putokaz muškarcima, kao što ni ženama ne mogu dati ljubavne savjete. Još sam uvijek potrošač takvih informacija, a ne njihov proizvođač.

Ova je knjiga daleko jednostavnija od toga. Po zanimanju sam pravnik i pronašao sam i više nego uvjerljive dokaze o superiornosti žena.

Sve je počelo nakon što sam pročitao neobavezan članak o tome kako su u raznim zanimanjima žene bolje od muškaraca. Neki su me podaci iznenadili pa sam odlučio provesti istraživanje kako bih doznao koji su od njih potkrijepljeni ozbiljnim znanstvenim studijama. Neki su to bili; a neki nisu (primjerice, jedno od spomenutih područja u članku bilo je pravo, ali nisam uspio pronaći dokaze koji bi bili dovoljno uvjerljivi ili zabavni da ih uključim u ovu knjigu). Međutim, tijekom istraživanja nailazio sam na sve više studija - dokaza koje su dolazile do istog zaključka.

Isprva sam razvio tezu istovjetnu mišljenju koje sam već odavno razvio: žene su, kao skupina, opreznije, suosjećajnije i promišljenije. Stoga sam pretpostavio da će se glavna pronađenih primjera odnositi na njihov intelekt, zdravlje, komunikaciju i međuljudske vještine. U nekim su se slučajevima takva očekivanja pokazala ispravnima, ali ubrzo sam pronašao empirijske dokaze da su žene jači spol i na brojnim drugim, manje očekivanim područjima.

Jednostavna potraga otkrila je mnoštvo nepoznatih i gotovo ignoriranih studija i istraživanja koji su, činilo se, dokazivali da su, u nadmetanju muškaraca i žena, žene one koje pobjeđuju.

Kao što bi to učinio svaki pravnik, prikupio sam dokaze i sažeo ih u ono za što se nadam da jest neka vrsta uvjerljivoga pravnog „argumenta”. Međutim, za pravnika je argument samo dio formule.

Kada ćete svoj „argument” predstaviti sudu, također može biti od presudne važnosti. Dakle, zašto baš sada? Zato što je golema većina studija koje ovdje navodim nastala proteklih nekoliko godina. To nimalo ne iznenađuje s obzirom na to da tek proteklih dvadesetak godina žene konačno imaju slične profesionalne, pa i društvene mogućnosti. Posljedica toga jest da tek danas možemo relativno objektivno procijeniti kako se cure nose s dečkima.

A zašto bi baš jedan pripadnik gubitničke ekipe bio taj koji će zabilježiti tijek utakmice? Pa, mogli bismo ustvrditi da će cijela stvar biti uvjerljivija ako se njome pozabavi netko tko u pobjedi nema osobnog interesa. I pravnike neprestano biraju upravo na takav način.

Međutim, imao sam na raspolaganju pomoć pobjedničke ekipe. Ponajprije želim zahvaliti svojoj sjajnoj istraživačici i suradnici Frances Mariel. Frances se počela baviti istraživačkim poslovima, ali u tijeku je projekta postala gotovo ravnopravnom suradnicom. Svojom dosjetljivošću, smislom za humor i inteligencijom, pomogla je da knjiga postane upravo ovakvom. Naposljetku, kako bih bez ženske ruke mogao napisati knjigu o ženskoj nadmoći nad muškarcima? Želio bih zahvaliti Jamesu Campu na potpori u prvim fazama projekta, Sarah Devlin zbog pomoći koju mi je pružala u pridržavanju rokova i, naravno, svojoj majci Efrat, sestri Ronnie i nećakinjama Dylan, Teddy i Finn, zbog toga što me svakodnevno podsjećaju na to zašto je sve ovo tako važno.

UVODNA RIJEČ

Provest ćemo vas kroz mnoštvo studija i istraživanja koji će, kao nikada dosad, stati na stranu žena. Nakon što dođete do kraja knjige i nakon što pročitate i sagledate sve dokaze, vjerujem da ćete se složiti da su argumenti i više nego uvjerljivi.

Međutim, prije nego što krenemo na to putovanje, dopustite mi da se na trenutak posvetim onome što ovaj argument u korist žena *nije*. Ovdje nećemo slaviti velike žene kroz povijest. Brojne su spektakularne žene promijenile svijet nabolje. Od političarki do pjevačica, od zagovornica društvenih promjena do spisateljica. Žene donose odluke, odlučuju se za rizične poteze i unapređuju društva. To je nepobitna činjenica te im za to, zaslužno, moramo odati javno priznanje. Međutim, ova se knjiga ne bavi time.

A ne bavi se ni obrnutim seksizmom. Muškarci nisu potpuno inferiorni spram žena. Imaju bolje rezultate u nekim područjima te su u prosjeku snažniji, viši i brži od žena. Nisam baš siguran da žene igraju košarku ili čitaju zemljopisne karte (vidi Poglavlje 20.) bolje od muškaraca.

Međutim, dokazi predstavljeni u ovoj knjizi pokazat će da žene žive bolje i da se razvijaju na kvalitetniji način. Ostvaruju bolje rezultate na testovima inteligencije i demonstriraju veći apetit u kompetitivnom jedenju. Podaci pokazuju da su žene bolje u kockanju, lukavije u špijuniranju i uspješnije u upravljanju investicijskim fondovima. Na vodećim položajima, u našem gospodarstvu i u našim glavnim gradovima, muškarci su možda brojniji od žena - ali one ih nadmašuju svojim rezultatima. A kada se nađete u problemima, možda biste trebali potražiti pomoć liječnice, policajke, pa čak i službenice za odobravanje kredita.

U ovom pravnom argumentu neizbježno će se pojaviti određene slabosti, a jasno je da nije svaka žena bolja od svakog muškarca. (Mislim, iako oni prokleti muškarci u automobilima doista smetaju na cesti kada morate negdje žurno stići, to ne znači da su sve žene bolje za volanom.) Ipak, ova knjiga ne izražava samo nečije mišljenje: ona iznosi dokaze. Na gotovo svakom području statistički podaci i istraživanja pokazuju da su žene bolji suradnici te da su opreznije i vještije u snalaženju na opasnim područjima. Gotovo

uvijek, njihov je postotak pogrešaka niži. A s obzirom na to da žene i bol trpe bolje od muškaraca, spoznaja da su inferiorniji spram žena mogla bi muškarce poprilično zaboljeti.

Mislim da će istraživanja pokazati da je i onaj ponešto seksistički klišej o muškarcima i ženama zapravo pogrešan. Iza svakog uspješnog muškarca stoji uspješna žena? Istinitije bi bilo reći da iza svakog uspješnog muškarca stoji uspješnija žena - koja bi, u većini slučajeva, trebala stajati ispred.

Na kraju, nakon što uzmete u obzir sve dokaze koje ću iznijeti, kao da ste porota na nekom suđenju, mislim da ćete moći doći do samo jednog zaključka: nepobitno je dokazano da su žene bolje od muškaraca.

DIO I.
ŽENE SU
VIŠE COOL

POGLAVLJE 1.

Žene se brže oporavljaju od prekida veze

*Ima li lijeka za slomljeno srce?
Samo vrijeme može zaliječiti vaše
slomljeno srce, baš kao što samo
vrijeme može zaliječiti njegove
slomljene ruke i noge.*

MISS PIGGY

Danas nema mnogo filmskih žanrova koji su komercijalniji i ovisniji o stereotipima od *chick flicka* (ženskog filma). U njegovim temeljima nalazi se stereotip žene kao emotivnijeg, a često i slabijeg i potrebitijeg spola. Zapleti su toliko slični da je često potrebno samo petnaestak minuta da shvatite cijelu priču (i njezin svršetak): predivna protagonistica plovi nemoguće uzburkanom ljubavnom scenom nekog velegrada i ne vidi pravu ljubav svog života koja joj se nalazi pred nosom, već žudi za bezosjećajnim zavodnikom, a svoju tugu liječi ženskim filmom i obilnom porcijom sladoleda. Neizbježno, na kraju ipak donosi dobru odluku i žalovanje za *playboyem* zamjenjuje bajkovitim svršetkom u društvu „dobrice” koji ju je strpljivo čekao da preboli svojeg bivšeg.

Ti su filmovi na prvi pogled namijenjeni djevojkama slomljenih srdaca koje svoje bivše dečke pokušavaju preboljeti proždiranjem ispraznih kalorija. Ženama su takvi filmovi nužni (barem se tako filmska industrija nada) jer su potrebni mjeseci romantičnih komedija i ispeglanih kreditnih kartica kako bi se ranjena djevojka osjetila sposobnom upustiti se u novu vezu - dok se muškarci navodno već

nekoliko sati nakon prekida nalaze na terenu gdje spremno zavode obilje novih „ženskica”.

Nažalost za ugled „emocionalno neslomljivih” muškaraca diljem svijeta, istraživanja pokazuju da je istina upravo suprotna - muškarci su zapravo ti koji bi nakon prekida trebali na rasprodajama, opremljeni iskaznicama vjernih potrošača trgovačkih lanaca, kupovati paketiće papirnatih maramica.

U lipnju 2010. godine u stručnom časopisu *Journal of Health and Social Behavior*, sociolozi sa sveučilišta Wake Forest i Florida State objavili su istraživanje koje je pokazalo da muškarci bitno češće i dulje tuguju i razmišljaju o prekidima nego žene. Tisući neoženjenih mladića i neudanih djevojaka postavljena su pitanja o vezama, a njihovi su odgovori pokazali da u razdoblju nakon prekida veze muškarci pate više.

Zašto? Autori su utvrdili da mladići rjeđe od djevojaka traže potporu prijatelja i obitelji, zbog čega se nakon prekida teže nose s osjećajem usamljenosti. (Ni riječi o tome pribjegavaju li rjeđe hrani i romantičnim komedijama, iako nisam baš siguran da mnogo slomljenih muškaraca juri u videoteke kako bi posudili film *Zapravo ljubav*.)

Da bi stvar bila još gora, u usporedbi sa ženama, muškarci veći dio svoje emocionalne potpore crpe iz svojih partnerica. Isto tako, žene se više oslanjaju na druge društvene veze, zbog čega im je jednostavnije prilagoditi se samačkom životu.

Dakle, nije riječ baš o tome da su muškarci osjetljiviji na prekide: riječ je o tome da im je teže dobiti potrebnu potporu kako bi se oporavili. U članku o ovoj studiji, britanski *Telegraph* citirao je sociologa s University Collegea u Londonu: „Mladići nemaju običaj međusobno se povjeravati i zbog toga se znaju osjećati izolirano. Skupine prijatelja kojima pripadaju manje služe pružanju potpore, a više međusobnom nadmetanju. Podjednako su osjetljivi kao i žene, ali riječ je zapravo o tome osjećaju li se cijenjeno.”

Ovo je možda novost nekima od vas, ali ne i ortodoksnim Židovima koji u to sumnjaju već stoljećima. Zato židovska tradicija određuje znatno dulje razdoblje žalosti udovcima nego udovicama, kada je riječ o najtraumatičnijem i najtrajnijem od svih prekida: smrti.

Muškarci ponekad moraju čekati i godinu dana prije nego što se smiju ponovno oženiti. Poznati rabin Maurice Lamm objasnio je taj običaj na internetskoj stranici Chabad.org: „Očito smatraju da žene mogu bolje kontrolirati svoje osjećaje.” Dulje trajanje žalosti za Židove je pokušaj da se „ublaži njihov očaj kako u drugi brak ne bi ušli s prvom ljubavlju još svježom u mislima”.

Dakle, ne, žensko srce nije manje lomljivo od muškoga; riječ je samo o tome da je vjerojatnije da će ga žena zaštititi pravom vrstom oklopa. Suočene s potpuno istim problemom, žene najčešće otvoreno biraju najučinkovitije rješenje - prijatelje, obitelj i spremnost da se isplaču na ramenu - ne zadržavaju osjećaje u sebi i ne pokušavaju sve oko sebe uvjeriti da im „nije ništa”.

POGLAVLJE 2.

Žene bolje podnose bol (a muškarci se više žale na nju)

*Ljepota je bol. Doista JEST bolna.
Međutim, mi žene smo čvrste - rađamo
djecu i još mnogo drugih stvari.*

LISA SMITH, kozmetičarka/majstorica depilacije

U filmu *Junfer u četrdesetoj* možemo se nasmijati brojnim dopadljivim i urnebesno smiješnim replikama iz apsurdnog života Stevea Carella u ulozi Andyja Stitzera, simpatičnog i naivnog zaposlenika trgovine elektroničkom robom kojemu se nekako nikad nije zalomio seks. Međutim, u filmu postoji i scena koja je podjednako urnebesna i bolna, barem muškim gledateljima. Zbiva se nakon što prijatelji Andyja uvjere da depilacijom mora riješiti problem neobično guste grive na prsima. Kako bi bila autentičnija, cijela je scena snimljena „za pravo“, a Carellu su vrućim voskom skinuti dijelovi „ljubavnog tepiha“ što je popraćeno i razumljivo glasnim vriskovima. Premda su njegove dlake na prsima (i oko bradavica) bile osobito guste, depilacija je muka kroz koju prolazi daleko više žena nego muškaraca, pri čemu one uglavnom ne prigovaraju, a kamoli se deru i vrište.

O boli općenito ne razmišljamo kao o nečemu ružičastom i cvjetnom. Žene bi trebale vidati rane, a ne im prkositi, zar ne? Pa, čini se da bi Carrie Bradshaw i njezine sljedbenice zapravo mogle „podnijeti to kao muškarci“ bolje od raznih Andyja Stitzera, pa čak i Ramba.

Za početak, žene u svojim životima zapravo češće osjećaju bol, i to ne samo zbog depiliranja i rađanja djece. Prema psihologu dr. Edu

Keoghu, istraživaču sa Sveučilišta u Bathu, „žene u svojim životima doživljavaju više epizoda boli nego muškarci, na više dijelova tijela i s većom učestalošću”.

Zašto? Ponuđena su brojna objašnjenja, a jedno od njih dolazi sa stranica medicinskog časopisa *Plastic and Reconstructive Surgery*: „Žene u prosjeku imaju 34 živčana vlakna po kvadratnom centimetru kože na licu. Kod muškaraca je prosjek samo 17.” Zbog toga žene imaju osjetljivija lica. Još jedno moguće objašnjenje? U muškim mozgovima djeluje „krug za suzbijanje boli” koji kod žena funkcionira drugačije i manje učinkovito, i to prema izvještaju iz 2008. godine koje je pripremilo Sveučilište Georgije iz Athensa (citirano u časopisu *New Scientist*).

Znanstvenici danas počinju vjerovati u staru Nietzscheovu izreku: „Ono što me ne ubije, jača me”. Niz studija provedenih 2003. godine pokazao je ne samo da postoje dokazi da je estrogen važan čimbenik u suzbijanju boli, već i, prema Jamesu Dillardu, profesoru na Sveučilištu Columbia, citiranome na redOrbit.comu: „Istraživanja pokazuju da, što se netko više boji boli... to više jačaju živčani impulsi boli pa je snažnije i osjećaju. Stoga, ako je žena naviknuta na bol, manje će je uzbuditi živčani impulsi boli i bolje će je podnositi.”

Gdje bolje provjeriti tu tezu nego u organizaciji koja podrazumijeva trpljenje boli: vojsci. Analiza vojnih veterana objavljena u *New York Timesu* u listopadu 2009. godine pokazala je da su se, među vojnicima koji su koristili usluge u sklopu programa zdravstvene zaštite Ministarstva za veteranske poslove, žene rjeđe žalile na bol.

U analizi medicinske dokumentacije veterana ratova u Iraku i Afganistanu, istraživači Medicinskog fakulteta Sveučilišta Yale i Zdravstvenoga veteranskog sustava iz Connecticuta utvrdili su da se žene rjeđe žale na bol, s 38,1 posto prema 44 posto.

S nešto manjom razlikom, 18 posto prema 21,2 posto, žene veterani rjeđe se žale na kroničnu bol.

Naravno, analiza boli kod vojnika nije tako jednostavna zbog različitih vrsta pretrpljenih ozljeda, pa evo i jednog jednostavnijeg primjera: momci se više žale na šmrcanje. U sklopu istraživanja koje

je 2010. godine provela britanska organizacija Engage Mutual, muškarci i žene anketirani su u vezi s ponašanjem bolesnih partnera. Žene su odgovorile da više od polovice muškaraca s običnom prehladom preuveličava svoje zdravstvene probleme nazivajući ih „gripom”, dok popratnu glavobolju prozivaju „migrenom”. Radi usporedbe, samo je 40 posto muškaraca odgovorilo da njihove partnerice preuveličavaju simptome bolesti. Sve to unatoč činjenici da je prosječni muškarac godišnje rjeđe bolestan nego žena. (Studija je utvrdila i to da žene često više suosjećaju s prehladenim muškarcem nego obratno. Hej, to je sasvim druga tema.)

One kojima su prave analize i istraživanja dosadni pozivam da se predaju u ruke konačnog čistilišta za urbane legende, seriji emisija *MythBusters* koja se emitira na Discovery Channelu. Ekipe *MythBustersa* provela je jednostavan kontrolirani eksperiment izdržavanja boli - potapanje toplih ruku u ledenu vodu - i rezultate analizirala s obzirom na spol. Ispitanici su morali ruke tri minute držati u vodi, ako bi uspjeli toliko dugo podnositi bol. Muškarci su ruke u vodi prosječno uspijevali držati 84,3 sekunde. A žene? 100,4 sekunde, gotovo 20 posto dulje nego muškarci. A ako *MythBusters* tvrdi nešto, onda je to i istina!

Zaključak: u različitim situacijama - kratkotrajnim i dugotrajnim, kontroliranim i nekontroliranim - žene su se pokazale sposobnima izdržati veću bol od muškaraca, premda im je sudbina da prosječno moraju podnositi više boli. Dakle, dok su dečki pokrivali oči razmišljajući o boli koju mora proživjeti jadni Andy Stitzer, mnoge su žene vjerojatno razmišljale: *Štogod, već viđeno, to smo već prošle.*

POGLAVLJE 3.

Žene su bolje u kušanju piva (i vina)

Dajte mi ženu koja voli pivo i osvojit ću svijet.

CAR WILHELM II.

Jedna od najdjelotvornijih reklamnih kampanja svih vremena uspjela se izdignuti iznad samog *branda*. Pivovara je odlučila uvjeriti muškarce da novo, manje kalorično pivo nije namijenjeno „curicama” koje se brinu o svojoj težini, već velikim, snažnim muškarčinama. Reklame za pivo Miller Lite, nezaobilazne u ranim osamdesetim godinama, željele su uvjeriti muškarce da ispijanjem niskokaloričnog piva neće izgubiti na svojoj muškosti. Krupni, snažni igrači američkog nogometa prepirali su se je li pivo samo „sjajnog okusa” ili je i „lakše”.

Ah, da su barem znali kako bi djevojke vjerojatno mogle bolje odgovoriti na to pitanje, barem što se tiče boljeg okusa (tko zna, možda muškarci doista mogu bolje ocijeniti izgledaju li im pozadine privlačnije nakon što popiju karton piva). Da, pivari diljem svijeta otkrivaju da žene mogu bolje ocijeniti okuse u pivu te su stoga bolji kušači. *Wall Street Journal* objavio je da je SABMiller, pivovara koja između ostalih proizvodi piva Miller, Coors, Grolsch i Peroni, pronašla „empirijske dokaze” da su žene bolje u otkrivanju kemijskih sastojaka zbog kojih se pivo kvari ili „odlazi na kvasinu”.

Tim je multinacionalnim kompanijama kušanje piva ozbiljan posao kojemu se žene dugo vremena nisu mogle ni približiti. Međutim, *Journal* prenosi da je SABMiller, nakon što je nove vrhunske kušače odlučio potražiti među vlastitim zaposlenicima, utvrdio da su među najkvalitetnijim kandidatima tajnice i djelatnice iz odjela prodaje. Isti

članak primjećuje i da je danski Carlsberg utvrdio da su na testiranju kušača žene ostvarile bolje rezultate od muškaraca.

Zašto? Ne zato što piju više piva - 73 posto piva na svijetu još se uvijek prodaje dečkima (a nisam siguran da je ispijanje velikih količina piva neki posebni talent ili nešto čime bi se trebali dičiti). Kao što objašnjavam u Poglavlju 28., žene jednostavno imaju bolje osjetilo njuha, što im u usporedbi s muškarcima da je prednost i pri izoliranju okusa i mirisa.

Kvaliteta osjeta okusa posljedica je razvijenosti osjetila njuha i broja okusnih bradavica (papila) na jeziku. Žene su već u prednosti što se njuha tiče, ali čini se da u prosjeku imaju i više osjetljivijih okusnih bradavica. Prema Lindi Bartoshuk, istraživačici sa Sveučilišta na Floridi koja je veći dio devedesetih provela istražujući razlike između spolova u vezi s osjetilom okusa, to znači da mnogo više žena ima sposobnosti „superkušača” - mogu osjetiti i najmanje razlike u okusu. Čak 35 posto svih žena ulazi u tu kategoriju, u usporedbi sa samo 15 posto muškaraca, izjavila je Bartoshuk u razgovoru za PBS.

Taj zaključak ne vrijedi samo za pivo; žene tu prednost koriste i pri analiziranju još jednog alkoholnog pića - vina. Premda svijet kušača vina s puno oklijevanja svoja vrata otvara ženama, teško je zauvijek spustiti rampu spolu koji je u biološkoj prednosti.

U drevnim vremenima, Grci i Egipćani prijezirno su gledali na žene koje bi popile samo malo vina. Vjerovali su da, u usporedbi s muškarcima, žene nakon konzumacije postaju pretjerano raskalašene i nesmotrene (to je možda bila posljedica činjenice što su, za razliku od žena, muškarci svoje vino razrjeđivali vodom).

Danas, bilo je potrebno samo osamsto godina da Jurade de Saint-Émilion - najprestižnije od svih bratstava *bordeaux* vina - prihvati žene, 2000. godine. Nije samo promjena odnosa prema seksizmu bila ono što ih je potaknulo na promjenu mišljenja. Ne, konačno su shvatili da će to biti dobro i za njihov posao.

Naravno, to znači da se i natjecanja kušača sve više pretvaraju u žensku igru. Relativno novim godišnjim natjecanjem „Kušač godine” u organizaciji SABMillera - u kojemu se sudionici nadmeću u slijepom kušanju i pogađanju vrsta, mirisa i kemijskog sastava piva

dominira Joanna Wasilewska, bivša tajnica jedne poljske pivovare koja je pobijedila u prva dva izdanja natjecanja.

Prema istom članku objavljenom u *Wall Street Journalu*, Joanna se danas profesionalno bavi kušanjem. Kaže da ne zna zašto je toliko dobra u tome, ali pretpostavlja da je to možda povezano s dugom ljubavnom vezom koju održava sa svojim parfemima. „Još kao mlada djevojka pokušala sam prema mirisu naslijepo raspoznati sve moguće parfeme”, govori, „ali nikad nisam ni sanjala da bih tu vještinu mogla korisno upotrijebiti.” Već mogu zamisliti kako će buduća natjecanja kušača piva uključivati i disciplinu u kojoj će krupni momci morati raspoznati dolaze li tragovi dunje, cedra i citrusa od Chanela 5 ili možda od Estée Lauder Pleasures.

POGLAVLJE 4.

Žene su bolje u špijuniranju

Svakog muškarca okružuje cijela četvrt dobrovoljnih špijuna.

JANE AUSTEN

Industrija zabave ništa ne voli više od zgodne špijunke. Prisjetite se Angeline Jolie u ulozi Evelyn Salt, Jennifer Garner kao agentice CIA-e u televizijskoj seriji *Alias*, Julije Roberts u ulozi Claire Stenwick u *Ti mi lažeš najbolje*, Charlize Theron kao naslovne junakinje filma *Aeon Flux*, čini se da su predivne žene koje svojim šarmom, moćnim oružjem i zloćom obmanjuju lakovjerne muškarce filmski recept za uspjeh.

Kad već spominjemo recepte, mnogi su se iznenadili kad su čuli da je kraljica recepata, obožavana američka majstorica kuhinje Julia Child, tijekom Drugoga svjetskog rata radila kao špijunka za američki Ured za strateške poslove (OSS), te bila jedna od uspješnijih. Prije nego što je počela nadijevati francuske patke, Julia Child pomagala je u lociranju njemačkih podmornica.

Nažalost, istraživačima i znanstvenicima gotovo je nemoguće doći do informacija potrebnih za provođenje znanstvene studije o špijunaži, neovisno o spolu: prikrivanje informacija u srži je tog posla. Bitni elementi poput količine prikupljenih informacija po agentu, vremena provedenog na misiji ili identiteta pojedinih agenata rijetko su kad dostupni. Međutim, možemo se osloniti na neslužbene projekte prikupljanja informacija i svjedočanstava onih koji su osobno sudjelovali u važnim obavještajnim operacijama. Čini se da je dobar dio onoga zbog čega je teško živjeti kao žena u muškom svijetu upravo ono što ženama omogućava pristup informacijama koje bi muškarci teško podijelili sa svojom braćom.

Maxwell Knight bio je jedan od najuspješnijih sudionika obavještajnih operacija britanske službe MI5. Bio je tajni kurir, a

istovremeno je preko dana, u pedesetim godinama, radio kao radijski i televizijski voditelj - za nagrađuje čak dobio i vlastiti lik u filmovima o Jamesu Bondu. U tajnom dopisu iz 1945. godine, koji je *Guardian* objavio 2004. godine, Knight je detaljno opisao zašto su mu draže agentice od agenata. Upozorio je na „ogromnu glupost“ onih koji smatraju da su muškarci superiorniji špijuni. Tvrdio je upravo suprotno:

U povijesti špijunaže i kontrašpijunaže za vrlo su visok postotak najvažnijih otkrića zaslužne žene... često se tvrdi da su žene manje diskretne od muškaraca; da njima upravljaju emocije, a ne mozgovi; da se oslanjaju na intuiciju umjesto na razum... Moje osobno iskustvo potpuno je suprotno. Tijekom ovog je rata MS (Knightov odjel u sklopu MI5) istražio vjerojatno stotine slučajeva previše brbljavih agenata; u daleko su višem postotku... krivci bili muškarci.

Drugim riječima, muškarcima se jezik (u slučaju Julije Child pretpostavljam da je bila riječ možda i o govedem jeziku) češće razvezivao u društvu žena nego muškaraca. Za obavještajce to znači da je vjerojatnije da će informacije curiti od muških agenata i da će se oni češće povjeravati ženama.

CIA je suzdržanija kada je riječ o isticanju postignuća svojih agentica, premda je OSS, njezin prethodnik, bio poznat po vrhunskim agenticama. Izvršna direktorica CIA-e, Nora Slatkin, rekla je u govoru pred Vijećem za međunarodne odnose u Chicagu 1996. godine da je OSS „angažirao tisuće žena koja su obavljale razne zadaće“. Premda „možda nikada nećemo saznati istinske razmjere postignuća žena u OSS-u“, dobro obaviješteni izvori tvrde da stereotipi o ženama nisu ni blizu istini.

Ipak, anegdote onih rijetkih obavještajaca koji su pristali razgovarati o nekim od fascinantnih povjerljivih pojedinosti koje njihove agencije pokušavaju prikriti, samo su to: anegdote. Što kad bi istraživač mogao i sam poslati obavještajce na teren i u realnom vremenu pratiti njihov učinak? Thomas Ryan iz tvrtke Provide Security učinio je u srpnju 2010. godine upravo to... otprilike. *Washington Times* objavio je da je Ryan, koristeći se lažnim, atraktivnim ženskim identitetom, pokušao doći u kontakt sa što je više pripadnika obavještajne zajednice bilo moguće, i to uz pomoć internetskih

servisa kao što su Facebook, Twitter i LinkedIn. Ryan je za Computerworld.com izjavio da je bilo nevjerovatno jednostavno stupiti u kontakt s muškim obavještajcima i prikupiti informacije poput e-pošte, brojeva bankovnih računa i podataka o poslovnim odnosima. Primijetio je da je 82 posto muškaraca pozitivno odgovorilo na zahtjeve o prijateljstvu, u usporedbi sa samo 18 posto žena. Ryan je zaključio da je lakoća s kojom je uspio prikupiti informacije bila u izravnoj vezi s činjenicom da su lažno ime i slika koju je upotrijebio upućivali na „*privlačnu* djevojku”. (To valjda objašnjava i sve one lažne profile na Twitteru, namijenjene širenju *spama*, koje krasi fotografije zgodnih žena.) „To svakako ima veze s izgledom”, rekao je i vrlo sigurno pretpostavio da bi, da je odlučio upotrijebiti fotografiju privlačnog muškarca, bio daleko manje uspješan.

Ryanovu teoriju podupire i znanost. Istraživanje koje je u Nizozemskoj 2009. godine provelo Sveučilište Radboud utvrdilo je da - nevjerovatno - muški mozgovi u izvjesnoj mjeri prestaju funkcionirati kada se nađu u blizini predivne žene, bez obzira koliko je taj muškarac inače inteligentan. Prema *Telegraphu*, koji je objavio rezultate tog istraživanja: „Muškarci koji provedu samo nekoliko minuta u društvu privlačne žene imaju slabije rezultate na testovima moždanih funkcija u usporedbi s onima koji čavrljaju s osobom koja im nije privlačna.” U međuvremenu, žene se nisu ni trznule u prisutnosti privlačnog muškarca. Dakle, privlačne žene mnoge muškarce čine korisnima otprilike onoliko koliko je koristan i neki lagano pripiti mornar, dok žene, s druge strane, ostaju potpuno trijezne.

A nije riječ ni samo o profesionalkama koje su ovladale umjetnošću prikupljanja informacija - špijunke-amaterke također su znatno učinkovitije od muških znatiželjnika. Istraživanje iz svibnja 2010. godine o ponašanju u braku pokazalo je da su žene bitno uspješnije u prikupljanju informacija o svojim partnerima. U čemu je tajna? Daleko je vjerojatnije da će krenuti korak dalje od mirisanja jakne u potrazi za tragovima nepoznatog parfema. Prema studiji Londonske

ekonomske škole i Sveučilišta Nottingham Trent (koju prenosi tehnološki blog *Blorge*), suprugovu e-poštu čita 14 posto žena, 13 posto njih čita SMS poruke, dok 10 posto odlazi toliko daleko da pretražuje internetske preglednike u potrazi za posjetima stranicama za pronalaženje partnera i drugim nedoličnim zakutcima interneta. A muškarci? Samo 8 posto njih provjerava ženinu e-poštu, dok ih 7 posto pregledava SMS poruke i tragove na računalima. Svakako, moguće je da su žene samo sumnjičavije od muškaraca (koji su vjerojatno uvjereni da su žene „previše zagrijane za njih” da bi učinile što neprilično - vidi Poglavlje 13.). Možete reći i da samo više vole zabadati nosove u tuđe poslove, ali opet, što drugo rade profesionalni špijuni?

Gledano u cjelini, postoji obilje dokaza da su žene - od vaše majke, preko vrhunskih špijunki CIA-e, do vaše omiljene kuharice - majstorske obavještajke, i to ne samo zato što ih muškarci vole gledati na filmskom platnu. Nadajmo se samo da naši neprijatelji neće doznati za to.

POGLAVLJE 5.

Žene su bolje u kompetitivnom jedenju

*Ne možete znati kakva je žena zaista
sve dok je ne vidite u blizini hrane.*

NERO WOLFE U *UBIJ SADA - PLATI KASNIJE* (1961.)

Općeprihvaćeno je mišljenje da su žene majstori kuhinje. Zapravo, riječ je o nekoj vrsti pozitivnog stereotipa koji je pretvoren u nešto negativno: kuhinja je mjesto na koje seksisti vole slati žene kada počnu misliti svojom glavom. Međutim, sama konzumacija hrane, točnije prežderavanje, dugo se smatralo muškim dijelom priče. Dakle, svijet je kompetitivnog jedenja - da, i to je sport -okruženje u koje se tek rijetke žene usuđuju ući. Postoji nešto toliko nežensveno u neobuzdanom proždiranju gomile hrenovki, kanelona, šparoga - čega god hoćete.

A tu je i cijela kultura koja okružuje taj sport - tko god je ikad u životu 4. srpnja upalio ESPN zna da su razlike između neke važne „kečerske” priredbe i svjetski uglednog natjecanja u jedenju hrenovki, u organizaciji lanca brze hrane Nathan's Famous, gotovo neprimjetne. Potonje je bučna, neuredna, isprazna predstava mačizma, smiješnih šešira i gastroenterološke nadmoći. A ako samo prežderavanje nije dovoljno muževno, popratna zbivanja - a najzanimljivije se dogodilo 2010. godine kada je zbog remećenja javnog reda uhićen bivši pobjednik Takeru Kobayashi, nakon što ga je aktualni prvak Joey Chestnut iznervirao optužbom da nije „pravo muško” - jasno pokazuju da je svijet kompetitivnog jedenja svijet muškaraca. Ili barem takav pokušava biti. Međutim, nažalost, čak i u tom najodvratnijem od svih „sportskih” izazova, muškarci teško održavaju

korak. Unatoč popularnosti upečatljivih likova kao što su Chestnut i Kobayashi, oni redovito gledaju u leđa jednoj 45 kilograma teškoj Amerikanki korejskog podrijetla. Sonya Thomas najuspješnijaje žena u povijesti i trenutno drži više od dvadeset rekorda, prema podacima Međunarodne federacije kompetitivnog jedenja. Među prestižnim kategorijama su: hrenovke Armour, zapečeni grah (velike porcije), pileće bijelo meso, som, torta od sira, *nuggetsi* od piletine, *turducken* (purica nadjevena patkom nadjevenom piletinom), zapečeni *ravioli*, *tacosi*, složenac od slatkog krumpira, *quesadillas*, kamenice, kamenice (male porcije), mesne okruglice, mesne štruce, *jambalaya*, hamburgeri, torta od ušećerenog voća, jaja - popisu gotovo nema kraja.

Što zapravo treba učiniti kako bi se srušio rekord u nekoj od tih kategorija? Pa, uspjela je pojesti 65 jaja u šest minuta i 80 pilećih *nuggetsa* u pet minuta. Teža hrana, umjesto po komadu, mjeri se po težini. Thomas može pojesti 4,6 kilograma mesnih okruglica u 10 minuta i 5 kilograma torte od sira u devet minuta.

Istina, Sonya Thomas ne može savladati velikane poput Kobayashija i Chestnuta na nekim od najuglednijih američkih natjecanja, uključujući i turnir Nathan's Famous, ali u višeboju, gdje se traže svestranost, brzina i vještina, djevojke se često uspinu na pobjedničko postolje. Razlika između tih natjecanja slična je razlici između prestižnih olimpijskih desetoboja i čistih sprinterskih utrka. U toj kategoriji nije najbolja Thomas, već Juliet Lee koja u istoj težinskoj kategoriji drži titulu u kategoriji umaka od brusnica, kao i krunu pobjednice Ultimativnog turnira u jedenju. Tom je prigodom u sedam minuta i trinaest sekundi pojela sedam pilećih krila, 450 grama *naehosa*, tri *hot-doga*, dvije „*pizze* po izboru” i tri talijanska sladoleda. Kad već spominjemo svestranost!

Što ženama da je prednost? Možda je riječ o tome da su učinkovitije i sklonije metodičnom razmišljanju. A možda i to da bolje prate napredak svojih protivnika, što im da je dodatnu prednost. Prema istraživanjima o onome što bismo mogli nazvati suprotno-šću kompetitivnom jedenju - poremećajima u prehrani - žene su

nevjerojatno sposobne procijeniti količinu hrane koju konzumiraju ljudi oko njih. Studije Sveučilišta Toronta iz Mississauga pokazale su da žene, dok jedu u društvu drugih žena, količinu hrane koju uzimaju prilagođavaju prema onima oko sebe. Voditeljica istraživanja, profesorica Patricia Pliner, ustvrdila je u stručnom časopisu *International Journal of Eating Disorders*: „Žene zapanjujuće precizno mogu ocijeniti koliko su pojele druge žene u njihovoj blizini”. Spoznaja o napretku suparnika u svakom trenutku utrke od presudne je važnosti za određivanje vlastitog ritma (zbog čega su žene bolje i u trčanju na duge pruge; vidi Poglavlje 22.; slično vrijedi i za kompetitivno jedenje).

Skeptici bi se mogli uhvatiti za činjenicu da žene ne drže naslov prvaka u kategoriji *hot-doga* i da vrhunske rezultate ostvaruje znatno više muškaraca. Kao prvo, Sonya Thomas osvojila je više titula od Chestnuta, a taj je podatak još nevjerojatniji kada uzmemo u obzir u kolikoj je mjeri taj „sport” ženama neprivačan. U zapadnim se kulturama žene smatra „nježnijima, svjesnijima vanjskog izgleda i ljepšima u usporedbi s ‚proždrljivcima’ ” tvrdi još jedna studija koju je 2008. godine također provela ekipa profesorice Pliner. Dakle, činjenica da u Americi uopće postoje dvije vrhunske natjecateljice u svijetu kompetitivnog jedenja, od kojih jedna drži ukupni naslov, a druga 33 specijalizirane titule, ukazuje na potencijal koji bi se mogao osloboditi kad bi se žene priviknule na ideju sudjelovanja na natjecanjima tog „sporta”. Međutim, kad više od dviju žena počne sudjelovati i pobjeđivati na natjecanjima, Joey Chestnut morat će učiniti nešto daleko više od pukog propitkivanja nečije muškosti kako bi svoje konkurente poslao u zatvor zbog remećenja javnog reda i mira.

POGLAVLJE 6.

Žene su bolje s čekićima

Tim je ženama potreban samo muškarac u kući. Ništa drugo. Većini feministkinja potreban je muškarac da im kaže koliko je sati i dovede ih kući.

JERRY FALWELL

Kada razmišljate o tome što bi bio tipičan poklon za nekog „muškarca u njezinu životu“, raskošna kutija s alatom (po mogućnosti opremljena električnim alatom) često se nađe pri vrhu popisa. Bez obzira na to je li svoju garažu pretvorio u dobro opremljenu radionicu gdje izrađuje originalni namještaj od drva ili je samo gradski tip koji povremeno promijeni poneku žarulju, čini se da većina muškaraca jednostavno ne može odoljeti zovu kutije s alatom. (Možda ima nečeg neodoljivog i u kariranim košuljama televizijskog majstora Boba Vile.) A tu je i sam alat: odvijači, kliješta i, naravno, čekići raznih oblika i veličina služe kao neka vrsta muške inačice mačke metvice.

Čekići su osobito skloni izazivanju vizije frajera koji mukotrpno rade na novom krovu ili garažnim vratima i zatim se hvale ranama po rukama, posljedici kakva složena projekta koji su upravo završili. To hvalisanje nije bez temelja; čini se da momci ne samo da se više hvale svojim ozljedama, već se i *više ozljeđuju* od žena. Prema studiji koju je 2009. godine objavilo Sveučilište Massachusettsa iz Amhersta, žene su jednostavno bolje u tome - preciznije u „čekićanju“ od muškaraca. A do tog se podatka nije došlo samo analizom toga tko se više žali na ozljede, već je rezultat potvrđen i pravom borbom spolova u laboratoriju. „Snimali smo na koji način ispitanici koriste čekić i mjerili preciznost bilježeći koliko su blizu meti udarali“, izjavio je voditelj istraživanja Duncan Irschick (kako prenosi

internetski portal *LiveScience*). Istraživači su okupili skupinu muškaraca i žena, dali im čekiće u ruke i rekli da udaraju po mehaničkoj ploči kojom su mjerili snagu i preciznost. Mete su bile različitih veličina, neke velike, neke malene i koje su bile u obliku čavala raznih promjera. Žene su u prosjeku bile 10 posto preciznije od muškaraca... na svjetlu.

Tako je, na svjetlu. Čini se da su muškarci bili precizniji u prevažnom natjecanju čekićanja po mrklom mraku (moguće je da je riječ o „sam-svoj-majstor” inačici olimpijskog *curlinga*). Irschick je izjavio da se razlike možda mogu objasniti time što muškarci i žene udaraju čekićem na drugačiji način: možda muškarci naglasak stavljaju na snagu, a ne na preciznost, dok žene imaju druge prioritete? Međutim, ubrzo je priznao: „Ako je to istina, muškarci bi uvijek trebali biti manje precizni od žena, a to nije slučaj.” Irschickova teorija? „Muškarci i žene razlikuju se po sposobnosti percepcije predmeta na svjetlu i u tami, a to utječe na kontrolu pokreta”.

Možda. Međutim, otkad je sposobnost udaranja čekićem u mraku relevantna vještina za svakodnevni život? Možda kada vam u kući nestane struje? Ali, premda žene bolje znaju s čekićem (na svjetlu), to ne znači da na sebe žele preuzeti zadaće čije izvršenje zahtijeva njegovo korištenje. Siguran sam da bi nova studija pokazala da žene ne doživljavaju ni približno sličnu navalu adrenalina kao muškarci kada se susretnu s kutijom čavala (premda *zapravo* bol aktivira adrenalin pa je to možda samo posljedica svih tih bolnih palaca).

POGLAVLJE 7.

Žene su bolje u videoigricama

Videoigrice gubitak su vremena za muškarce koji nemaju što pametnije raditi.

RAY BRADBURY, salon.com

Videoigrice i one koji ih igraju oduvijek progone stereotipi. Još u vrijeme Atarija, Nintenda i, na njegovu slavnom vrhuncu, Super Nintenda, tipični *gamer* bio je neuredan tip bez vozačke dozvole. Čelo mu je bilo prepuno akni i stravično se bojao cura. Bio je, naravno, mladić. Što se stereotipa tiče, *gameri* su i danas, stereotipno, prištavi šmokljani. Međutim, s razvojem tehnologije, i taj se stereotip počeo širiti i uključivati profesionalne sportaše, amatere i nesuđene *rock-zvijezde*. To je *Halo* generacija *gamera*.

Ti stereotipi - frajer u dokolici ubija Marsijance; šmokljan u pubertetu gricka „lude gljive” imaju nešto zajedničko. Impliciraju da je igranje igrice muška stvar, a to možda i nije sasvim točno.

Potkraj 2009. godine istraživanje Sveučilišta Južne Kalifornije o različitim igračkim navikama muškaraca i žena otkrilo je da igralice tjedno u prosjeku igraju tri sata više od svojih muških kolega, 29 prema 26 sati. Predmet istraživanja bila je igra *EverQuest II*. Ne samo da su žene igrale sličnim intenzitetom, već su šmokljane uspjevale nadmašiti i u trajanju igranja, manjku sna i zanemarivanju tuširanja. *One su postale šmokljani.*

Te su zapanjujuće vijesti u međuvremenu osnažene i potvrđene novim intergalaktičkim otkrićima. Društvene *on-line* igrice, u kojima korisnike utjelovljuje avatar u virtualnoj zajednici, najnovija su

paradigma kojaje ovladala *gamerskim* svijetom. Ačini se da je to uglavnom ženski svijet. Prema analizi PopCap Gamesa, tvrtke za razvoj računalnih igara sa sjedištem u Seattleu, 55 posto sudionika društvenih *on-line* igara u SAD-u čine žene. U Velikoj Britaniji taj se broj uspinje do 60 posto. Osim što predstavljaju većinu igrača, veća je vjerojatnost i da će žene intenzivnije sudjelovati u igrama. „Dojmljive” igračke navike (igraju više puta dnevno, u duljim vremenskim razdobljima) razvilo je 38 posto igračica dok isto vrijedi samo za 29 posto muškaraca. Najveće iznenađenje? Tipičan je igrač, statistički gledano, i u SAD-u i u Velikoj Britaniji - *četrdesettrogodišnja žena*.

I, za razliku od muškaraca, žene koje odluče toliko vremena posvetiti igranju igrice ne demonstriraju negativne posljedice toga na svoju osobnost. Zapravo, istraživanje kalifornijskog sveučilišta utvrdilo je i da žene pokazuju veće socijalno i opće zadovoljstvo tijekom igranja, premda im razdoblja igranja traju dulje. Zašto? Razlog je možda taj što su žene biološki spremnije razviti veću toleranciju prema ovisničkim učincima igranja. Prema studiji Medicinskog fakulteta iz Stanforda iz 2008. godine, videoigrice aktiviraju dio mozga koji osjećaj zadovoljstva kod muškaraca čini daleko snažnijim nego kod žena. Drugim riječima, mentalna je ugoda kod dečki veća, zbog čega im je teže prestati igrati. Prema istraživanju agencije Harris Interactive iz 2007. godine, vjerojatnost da će žene razviti ovisnost o igricama dva do tri puta je manja u usporedbi s muškarcima. Činjenica da njihovi mozgovi videoigrice jednostavno ne shvaćaju tako ozbiljno, mogla bi u dobroj mjeri biti zaslužna za taj podatak.

Dakle, ne samo da su žene osvojile svijet društvenog *on-line* igranja, preuzele vodeći položaj i u klasičnijim (i intenzivnijim) vrstama igrice te pokazale *gamersku* izdržljivost o kojoj njihovi muški kolege mogu samo sanjati, već imaju i neurološku prednost koja im pomaže da budu, pa, normalnije. Jesu li zbog svega toga bolje od muškaraca? Ili su samo veći šmokljani? Nisam siguran. Ali, to je svakako rasplinulo još jedan mit/stereotip.

POGLAVLJE 8.

Žene više cijene dobre viceve

*Ništa ne može pokvariti romansu kao
ženski smisao za humor i nepostojanje
navedenog kod muškarca.*

OSCAR WILDE

Čini se da većina momaka vjeruje kako su mnogi od urnebesnih trenutaka u životu rezervirani isključivo za njih i njihove muške prijatelje: prisjetite se filmova *Zvjerinjak*, *Mamurluk*, *Superbad*... popisu nema kraja. *Vanity Fair* je čak objavio i članak Christophera Hitchensa pod naslovom „Zašto žene nisu duhovite” - i ne, ne u dvadesetim godinama 20. stoljeća, pa čak ni u pedesetim, već 2007. godine.

Možda su muškarci doista duhovitiji pa sam pretpostavio da moraju postojati empirijski dokazi za to. Naišao sam na članak objavljen 2007. godine u *Daily Telegraphu* koji je objavio: „Znanstvenici tvrde da su muškarci duhovitiji od žena”. Činilo se da sam pronašao Sveti Gral: znanstveno potvrđenu studiju koja konačno dokazuje da su muškarci veći i bolji šaljivdžije. Dokaz? Istraživač Sam Shuster iz Sveučilišne bolnice Norfolk and Norwich vozikao se na monociklu kako bi vidio tko će ga više ismijati. Da, stvarno.

Prva rečenica članka: „Muškarci su po prirodi duhovitiji od žena, prema znanstveniku koji tvrdi da se muškarci više šale i da su pritom agresivniji.” Molim? Jedan od urnebesnih komentara tih nesuđenih nasljednika Chrisa Rocka glasio je: „Izgubio si kotač?” Ha! Znam. I ja sam se nasmijao do suza.

Ne iznenađuje me što se više muškaraca ponašalo odvratno prema momku na čudnom biciklu, ali zašto bi zbog toga muškarci bili

duhovitiji? Zatim sam naišao na doista duhovit dio članka koji je objasnio cijeli taj neobični fenomen:

Dr. Nick Neave, psiholog sa Sveučilišta Northumbrije, koji proučava fizičke, biološke i psihološke učinke testosterona, izjavio je da je moguće da muškarci reagiraju agresivno jer na drugog muškarca na monociklu gledaju kao na prijetnju koja će s njih skrenuti pažnju žena. „To bi mogao biti osobito velik problem mladim muškarcima koji ulaze u plodne godine. Ne iznenađuje me što je njihova reakcija agresivnija”, rekao je.

Dobro. Stvarno ne postoji ništa što bi žene u plodnim godinama moglo zapaliti više od istraživanjima sklonog štrebera koji, vjerojatno odjeven u kratke hlače, obilazi grad na monociklu.

U međuvremenu, postoje i pravi dokazi - studija Sveučilišta Stanford - da žene dobru šalu cijene više od muškaraca. Godine 2005. skupini žena i muškaraca pokazan je niz karikatura. Ocjenjivali su koliko su smiješne, dok su im istovremeno magnetskom rezonancijom bilježena aktivna područja u mozgu. Zaključak: žene su iz karikatura izvlačile više zadovoljstva; njihovi su mozgovi doslovno više uživali u duhovitim crtežima od muškaraca.

Zašto? Čini se da su žene u eksperiment ušle s nižim očekivanjima. Kada bi žena došla do poante šale, dio mozga zadužen za osjet ugode bio bi aktivniji nego kod muškaraca. Dr. Allan Reiss, jedan od autora studije, tvrdi: „čini se da su žene očekivale manju ugodu, a to je u ovom slučaju poanta karikature. Stoga su, kada bi je doživjele, osjećale veće zadovoljstvo.”

Radije nego da se informira o tom istraživanju i jednostavno prihvati činjenicu da žene možda više cijene dobru šalu od muškaraca, Hitchens je u onom članku u *Vanity Fairu* napisao: „Dulje im treba da shvate, sretnije su kada u tome uspiju... i, ne zaboravite, riječ je o ženama i humoru. Nije ni čudno da su toliko loše u dosjetkama.”

Možda je on bio jedan od momaka koji su zbijali šale dok se profesor Shuster vozikao na svojem monociklu.

POGLAVLJE 9.

Žene su bolje u kockanju

Netko me je jednom upitao zašto žene kockaju manje od muškaraca, a ja sam zdravorazumski odgovorila da je razlog to što imaju manje novca. To je bio točan, ali nepotpun odgovor. Zapravo je ukupna ženska strast prema kocki zadovoljena ulaskom u brak.

GLORIA STEINEM

„U životnoj igri pokera, žene su novac koji uzima kasino.” Tu zgodnu analogiju dugujemo Crvu (odnosno, Edwardu Nortonu), majstoru pokera bez ograničenja, uloga iz filma *Kockari* 1998. godine. (Sklon prijevari i neurednom životu, Crv je i glavni mutikaša u filmu.) Namjera mu je utješiti i nadahnuti prijatelja koji je utučen jer ga je upravo nogirala djevojka (a muškarci se nakon prekida tako osjećaju znatno češće od žena - vidi Poglavlje 1.). Te mudrosti, naravno, sugeriraju da žene ne kockaju i ne riskiraju novac. Čekaju sa strane dok muškarci, neustrašivi i sigurni u sebe, izazivaju sreću. Nakon što sreća kaže svoje i nakon što se vidi tko je dobitnik, a tko gubitnik - to je trenutak u kojemu žene povlače svoj grabežljiv, predvidljiv potez. Nažalost, u životnoj igri pokera čini se da je Crv taj koji stavlja sve na kocku na temelju pogrešnog predosjećaja - a zatim ga još i izbace na ulicu zbog lošeg ponašanja. (Također je momak, nepotrebno je reći, koji nema curu.) U sveobuhvatnoj studiji 40 499 kockara na internetu koju je 2007. godine proveo Cambridge Health Alliance, organizacija pridružena Medicinskom fakultetu na Harvardu, žene su pokazale da su „u sportskom kockanju učinkovitije od muškaraca”, tvrdi autor studije Richard LaBrie.

Istraživanje, koje je rezultate prikupilo iz goleme baze podataka, pokazuje da su žene u svojim okladama agresivnije, da brže donose odluke i da je vjerojatnije da će za stolom ostvariti zaradu. Dok su muškarci prosječno po okladi ulagali 11 eura, žene su ulagale 15 eura. Žene su se također kladile više od 15 posto češće nego muškarci što im je donosilo, proporcionalno, lijepih 15 posto veću zaradu.

Žene stoga potvrđuju još jednu istinu koju je utvrdila studija i koja im donosi dodatnu zaradu: agresivniji kockari, i oni koji ulažu veće uloge, imaju 50 posto manju šansu da izgube novac, u usporedbi s onima koji opreznije ulažu male uloge. Dakle, ne samo da žene kockaju. Ne samo da su dobre u kockanju za stolom, umjesto da se, kako zahtijeva stereotip, uglavnom zadržavaju kod igračih aparata. One su i *odvažniji* kockari i iz toga izvlače veću zaradu.

To ne znači da ćete za stolovima vidjeti više žena, ali znači da bi kasina svoje interne kamere češće trebali okretati prema njima. I dalje vrijedi stara istina da je za kockanje potrebna petlja, ali ne više u kombinaciji s jajima, već s jajnicima.

POGLAVLJE 10.

Žene se spremaju brže od muškaraca

Ako cura izgleda sjajno kad se konačno sastane s vama, koga briga je li zakasnila? Nikoga.

HOLDEN CAULFIELD, *Lovac u žitu*

Pravnik sam pa je ova knjiga prepuna dokaza - sveobuhvatnih studija, činjenica i statističkih podataka - koji pokazuju da su žene na toliko načina bolje (ponekad i daleko bolje) od muškaraca. U nekim su slučajevima zaključci možda iznenađujući, ali dokazi i znanstvene teze sasvim su čvrsti. Pa, ovaj put možda i ne sasvim. Ne želim dovesti u pitanje podatke koje ću iznijeti, a i druge su sveobuhvatne studije u ovoj knjizi pokazale da su žene učinkovitije i odanije ostvarivanju ciljeva, ali priznat ću da je ovdje možda ipak riječ o nepouzdanom istraživanju.

Tvrtka Superdrug, drugi najveći trgovački lanac zdravstvenim i kozmetičkim proizvodima u Velikoj Britaniji, 2010. godine ispitala je tri tisuće Britanaca te je, suprotno očekivanjima, otkrila da je muškarcima potrebno više vremena da se sprema za izlazak iz kuće. Momci su rekli da su im u prosjeku potrebne 83 minute dnevno da se operu, obriju, namjeste frizuru, namažu kremama, odaberu odjeću itd. (Zar se toliko muškaraca maže kremicama? Mislio sam da sam ja jedan od rijetkih?)

Žene su svoje pretpostavljam temeljitije pripreme frizure, odjeće i šminke uspijevale obaviti četiri minute brže, za samo 79 minuta. Uvijek postoji mogućnost da se procjene razlikuju s obzirom na to da nije nužno da se jutarnje spremanje obavlja neposredno uoči izlaska iz kuće - možda se žene kremama mažu noću, primjerice - ali to još uvijek ne objašnjava drugi neočekivani rezultat: žene su na šminku i

kozmetičke proizvode mjesečno trošile tek nekoliko centi više, kada god su se spremale. Možda je riječ o tome da se Britanci jednostavno više perlitaju od Amerikanaca?

Rezultat koji nas nije previše iznenadio: muškarci prosječno provode 23 minute pod tušem - minutu više od žena. OK, ali to nam još uvijek ostavlja šezdesetak minuta svakodnevne jutarnje rutine. Pitanje: što točno dečki rade tih sat vremena nakon opuštajućeg tuširanja?

Glasnogovornik Superdruga ponudio je sociološko objašnjenje razlika: „Nekad je bilo popularno da muškarci izgledaju grubo i neuredno, kao da su na spremanje utrošili svega nekoliko minuta. Međutim, danas svi žele muškarce koji se brinu o svom vanjskom izgledu, ugodno mirišu i odaju dojam da su se potrudili.”

Potrudio se? Da. Odaje dojam da se potrudio? Nisam baš siguran.

DIO II.
ŽENE SU
PAMETNIJE

POGLAVLJE 11.

Žene imaju bolje pamćenje

Žene se uvijek brinu oko stvari koje muškarci zaboravljaju; muškarci se uvijek brinu oko stvari koje žene pamte.

NEPOZNATI AUTOR

„Draga, gdje sam ostavio novčanik?”

To je rečenica koja se često može čuti po američkim domaćinstvima - muškarci moljaku žene da im pomognu prisjetiti se lica, imena, datuma; čega god. Međutim, nije riječ samo o jadnim očevima koji dobivaju jezikovu juhu jer su zaboravili iznijeti smeće ili nazvati majku (ili, hm, punicu). Pokazalo se da postoji razlog zašto je „muškarci zaboravljaju sve; žene pamte sve” klasični element svake antologije bakinih mudrosti: žene mogu bolje pamtiti informacije, a za to postoji i evolucijsko objašnjenje.

Ali, prvo, činjenice: nekoliko je studija dokazalo da žene imaju razvijeniju sposobnost prisjećanja informacija. Najnovija dolazi sa Sveučilišta u Londonu, gdje je u ožujku 2010. godine proveden niz ispitivanja pamćenja. Istraživanje, obavljeno na sredovječnim muškarcima i ženama, bavilo se verbalnom memorijom. Ispitanici su slušali nizove po deset riječi. U prvom krugu ispitivanja, imali su na raspolaganju dvije minute da ih se prisjete što je više moguće. U drugom krugu trebali su ih se prisjetiti pet minuta kasnije, a da ih nisu ponovno čuli. Žene su svoje suparnike pobijedile s razlikom od 5 posto u prvom krugu i 8 posto u drugom.

U redu, žene se mogu prisjetiti više riječi. Sjajno je što znamo da djevojčice mogu bolje recitirati pjesmice u školi, ali ta se vještina doima tako... rječitom. Koliko će im to biti od koristi u stvarnom životu, nakon što završe s maturom? A što kažete na ovo: cure nisu samo bolje s riječima; bolje su i u prepoznavanju lica.

Studija koju je u lipnju 2010. godine objavilo sveučilište York iz Toronta zaključuje da se žene mogu bolje prisjetiti lica nakon što ih vide po prvi put. Muški i ženski ispitanici imali su na raspolaganju dvadeset sekundi da zapamte niz lica koja su kasnije ispremiješana s licima koja nisu vidjeli. Žene su ostvarile 5 posto bolje rezultate od muškaraca. To znači da se 5 posto manje žena mora pretvarati kada susretnu nekoga koga bi se trebale sjećati.

S obzirom na to da su bolje u pamćenju riječi i lica, ne iznenađuje da su žene napredniji spol i u onome što znanstvenici nazivaju „epizodnim pamćenjem”. Istraživanje provedeno u Švedskoj 2008. godine, koje prenosi ScienceDaily.com, pokazuje da žene nadmašuju muškarce i u sposobnosti prisjećanja svakodnevnih događaja, što uključuje riječi, predmete i slike.

A zašto su žene toliko bolje u čuvanju informacija, i kratkoročnom i dugoročnom? Prema psihologu Davidu Gearyju sa Sveučilišta Missourija u Columbiji, riječ je o evolucijskom nadmetanju među ženama. Bolje pamćenje ne samo da omogućuje kvalitetnije praćenje odgovarajućih partnera, već pomaže i u držanju potencijalnih suparnica na oku. Geary je svoju teoriju objasnio u časopisu *Scientific American*. „Žene su se nekad borile, a i danas se bore, za najbolje momke... one s kvalitetnim genima i resursima koje mogu uložiti u potomke. Pamćenje pojedinosti osobnih iskustava važno je za praćenje i upravljanje odnosima, što uključuje i sabotiranje društvenih i romantičnih veza drugih žena koje su im konkurencija.”

Bez obzira na razlog, vi žene trebale biste pokazati malo sažaljenja i prestati maltretirati momke koji zaboravljaju godišnjice, ime vaše sestre ili mjesto na kojemu su ostavili ključeve. Možda nije riječ o tome da im nije stalo; možda jednostavno biologija nalaže da u tome ne mogu biti toliko dobri kao vi.

POGLAVLJE 12.

Žene su bolji ulagači

Listopad. To je osobito opasan mjesec za burzovne špekulacije. Drugi su opasni mjeseci srpanj, siječanj, rujan, travanj, studeni, svibanj, ožujak, lipanj, prosinac, kolovoz i veljača.

MARK TWAIN, *Kalendar Zvekana Wilsona* za 1894.

Članak u časopisu *New York* iz 2010. godine o ženama na burzi navodi „spontani i pomalo šašavi“ razgovor između iskusnih burzovnih analitičara u vezi s propašću Lehman Brothersa, što je bio najveći stečaj u američkoj povijesti. Govoreći o razdoblju prije propasti, sugovornici su izrazili mišljenje da je banka trebala angažirati više žena. Zapravo, zaključili su da bi, da se tvrtka slučajno zvala „Lehman Sisters“, vjerojatno postojala još i danas. Možda nisu ni znali koliko su blizu istini.

Wall Street kakvog danas poznajemo neka je vrsta darvinovskog eksperimenta u kojemu je pohlepa dobra, a smjelost još bolja, dok je stanje na burzi samo neizbježan rezultat eksperimenta, poput onog iz *Gospodara muha*, u kojemu vlast preuzima skupina mladića pustolovnog duha. Izvješće objavljeno u mjesečniku *Hedge Fund Journal* iz 2010. godine otkrilo je da od 1.500 milijardi dolara uložениh u *hedge* fondove diljem svijeta, samo s 3 posto upravljaju žene. To je šteta, jer bi prosječna žena mogla nadmašiti zaradu koju ostvaruje većina muškaraca.

Činjenica da su žene bolji ulagači teško će iznenaditi biologe. Postoje cijele knjižnice stručne literature posvećene načinima na koji

žene, koje su manje sklone riziku, stvaraju uspješnije investicijske portfelje i/ili iz svojih dionica izvlače najveću moguću zaradu. Članak objavljen u *Wall Street Journalu* 2009. godine pod naslovom „Za majčin dan, dajte joj svoj portfelj u ruke”, prenosi rezultate nekoliko istraživanja koja su pratila uspješnost žena na tržištima dionica. Citirano je, na primjer, istraživanje ulagača u New Yorku 2001. godine koje je pokazalo da je 92 posto žena ustvrdilo da ih nepotpune i maglovite informacije čine opreznijima, dok je to za sebe izjavilo svega 69 posto muškaraca. Također, muškarci su svojim dionicama trgovali 50 posto češće od žena. Rezultat toga je da je povrat ulaganja kod žena bio 1 posto viši nego kod muškaraca - a sve to godinama prije nego što je Wall Street zahvatila recesija.

New York Times je u ožujku 2010. godine objavio da žene na burzi zarađuju više novca od muškaraca. Ne samo da je taj članak pokazao da su muškarci pri odlučivanju skloniji uzeti u obzir nepotpune informacije, već su oni, pokušavajući izbjeći gubitke, dionice kupovali i prodavali nerazborito, zbog čega su im ulagački portfelji bili znatno nestabilniji. A ako vam to nije dovoljno, prema istraživanju tvrtke za upravljanje investicijskim fondovima Vanguard iz 2009. godine, muškarci su dionice daleko češće prodavali u pogrešnom trenutku, čime su samo povećavali svoje gubitke. *Times* objašnjava: „Takva prodaja dionica vjerojatno im je donijela velike gubitke - a propustili su iskoristiti i početak snažnog rasta tržišta prije godinu dana.” Direktor Vanguarda tvrdi: „Muški ulagači, u cjelini, doimaju se pretjerano samouvjerenima”, zbog čega odluke o kupnji i prodaji donose bez svih potrebnih informacija, dok su žene sklonije pričekati i doznati više.

Nije riječ samo o Amerikankama. Studija koju je objavio BBC, a provela skupina pod nazivom Digital Look, istražila je ulagačke portfelje muškaraca i žena u 2003. i 2004. godini. Prosječni portfelj žena narastao je 10 posto - 3 posto više od rasta cijelog tržišta i 4 posto više od muškog prosjeka. I ta je studija uspjeh ulagačica pripisala izbjegavanju riskantnih poteza, kao i njihovoj sklonosti da razvijaju uravnotežene portfelje, snažnije se oslanjajući na ugled

tvrtke, a manje na najnovije statističke podatke, toliko omiljene muškarcima.

Rezultati su tako uvjerljivi da je na Wall Streetu zavladao novi trend, pri čemu burzovni mešetari počinju naglašavati svoju ženstvenost. Tjednik *New York* prenio je da savjetnici za ulaganje u brokerima pokušavaju probuditi njihovu „žensku stranu” prije nego što krenu na burzu - savjetuju im da svoje osjećaje opisuju u dnevnicima, a jednog je brokera njegov šef čak prisilio na uzimanje ženskih hormona. Šokantno i nelogičnije od toga jest da je za taj tipično muški posao angažirao ženu. Vjerojatno ćemo morati pričekati novi istraživački opus koji će pokazati da je ubrizgavanje estrogena u momke manje učinkovito (i, još važnije, manje isplativo!) od slanja djevojaka na burzu da same obave posao.

POGLAVLJE 13.

Žene bolje glume zainteresiranost

*Zabavit ćete se kad vidite kako sam
više puta, bez i najmanje grižnje
savjesti, prevario i lukavce i budale.*

GIACOMO CASANOVA

Koliko ste puta gledali ili slušali nekog pretjerano samouvjerenog (a često i ljigavog) mladića kako se hvali koliko se neka žena „pali” na njega? Mislim na momke kao što je Mike „The Situation” Sorrentino koji se „proslavio” u *reality* seriji *Jersey Shore*. Možda je riječ samo o usputnom pogledu preko prostorije ili ljubaznom smiješku u baru dok ga pokušava maknuti probijajući se do najbližeg toaleta. Čak je i „xoxo” potpis na dnu e-pošte nekim momcima dovoljan da pomisle da su „unutra”. Jedna je stvar sigurna: momci često imaju pogrešan dojam da su žene potpuno lude za njima. A sve to dok brojne žene u knjigama i kolumnama za samopomoć dobivaju savjete koji im govore upravo suprotno: da iz bilo kojeg razloga „on jednostavno nije zagrijan za vas”.

Pa, vrijeme je da muškarci shvate kako ključna razlika leži u tome da su žene jednostavno uvjerljivije u nastojanjima da budu pristojne, što znači da se pretvaraju više - i bolje - od muškaraca. I ne govorimo samo o Meg Ryan koja u filmu *Kad je Harry sreću Sally* puna entuzijazma u židovskom restoranu glumi orgazam... Ne zaboravite da čak i oni najvještiji u igri zavodjenja, poput „The Situationa”, znaju ostati na suhom, što mu se dogodilo kada je Sammi „Sweetheart” radije pala na Ronnieja (u redu, završio sam s primjerima iz *Jersey Shorea*).

Sveučilište Indiane 2009. godine provelo je istraživanje u kojemu su studenti i studentice zamoljeni da pogledaju video-snimke parova koji su sudjelovali na *speed-datingu* - izlasku tijekom kojeg pojedina osoba u nizu brzih razgovora u četiri oka upozna veći broj potencijalnih partnera. Sudionici su pregledali po 24 snimke susreta različitih muškaraca i žena, a zatim ocjenjivali čini li im se da je muškarac zainteresiran za ženu i obratno. Rezultati su bili ujednačeni, pri čemu su ispitanici točno procjenjivali zainteresiranost muškaraca, dok su opetovano precjenjivali razinu zainteresiranosti kod žena. Zaključak: tko zna zašto, ali žene su ih uspijevale nasamariti.

„Najzagonetnije žene bile su daleko uspješnije u stvaranju pogrešnog dojma od zagonetnih muškaraca. Iako su se žene ponašale pomalo zavodnički, pokazalo se da uopće nisu bile zainteresirane”, izjavio je voditelj istraživanja Skyler Place, student doktorskog studija na Sveučilištu Indiane u Bloomingtonu. „Nitko zapravo nije mogao pročitati te prijetvornice, uključujući i druge žene.”

U pet od dvadeset četiri snimke, 80 posto sudionika pogriješilo je u procjeni, pogrešno pretpostavivši da su „prijetvornice” zainteresirane za mladiće s kojima su čavrljale. Te žene, pokazalo se, bile su samo prijateljski raspoložene, bez želje za romansom.

I nakon ulaska u vezu, čini se da je ili žene teže pročitati ili, što je vjerojatnije, muškarci jednostavno ne posvećuju toliku pažnju svojim partnericama (navedena studija možda ukazuje da oni pretpostavljaju kako se toliko „zapalila za njih” da zapravo to i nije važno). Studija Hebrejskog sveučilišta u Jeruzalemu pokazuje da žene situaciju i svoje partnere poznaju i razumiju daleko bolje od muškaraca.

U toj studiji, 97 parova iz SAD -a, u braku i izvan njega te u dobi od 18 do 46 godina, odgovaralo je na niz pitanja o vezama - a žene su se pokazale iscrpnijim i bitno preciznijim ispitanicima u opisivanju percepcija i želja svojih partnera. Možda je to razlog tomu zašto su žene bile toliko uspješnije u starom televizijskom kvizu *The Newlywed Game*, gdje im je Bob Eubanks postavljao osobna pitanja

o podignutim daskama u zahodu i „torbanju” (premda, barem koliko mi je poznato, nisu provedena znanstvena ispitivanja o stopi točnosti odgovora u tom kvizu).

Čini se da su momci izgubljeniji u prostoru i vremenu i prije i tijekom veze. Često pogrešno vjeruju da su žene zainteresirane za njih, a čak i kad je to istina, čini se da ne razumiju zapravo zašto. Možda je Snooki bila u pravu kada je rekla da bi naposljetku bilo jednostavnije izlaziti s drugim ženama (OK, sada bih *doista* trebao prestati).

POGLAVLJE 14. Žene su bolje u izbjegavanju internetskih prijevvara

U ime povjerenika i izvršitelja oporuke pokojnog Luciana Pavarottija, ovime vas još jednom pokušavam kontaktirati. Želim vas obavijestiti da vas je pokojni Luciano Pavarotti uključio u svoju oporuku. Ostavio vam je iznos od deset milijuna pet stotina tisuća dolara... Molim vas da ispuniti obrazac kako bismo provjerili točnost informacija koje imamo.

SPAM E-POŠTA

Zavirite li ponekad u *spam* pretinac svoje e-pošte i zapitate li se pada li još tko na takve poruke? Nimalo neodoljive smicalice raznih uglednih Nigerijaca; povoljne ponude kanadskih trgovina muškim pomagalima; e-pošta s naslovima poput „Vaši dugovi mogli bi vas učiniti bogatim!”, „Uvezite rusku nevjestu” i „!!!!” Istina je da su mnogi još uvijek žrtve takvih prijevvara. Pa, zapravo, mnogi muškarci.

Prema Centru za internetski kriminal (ICCC) FBI-a, na internetske prijere pada daleko više muškaraca od žena. Svake godine ICCC objavljuje izvještaj o kriminalitetu i demografsku analizu. Godinu za godinom muškarci su na vrhu popisa, i počinitelja i žrtava. Godine 2009. 54 posto svih žrtava bili su muškarci, a oni su izgubili i najviše

novca (otprilike 51 cent po svakom prevarenom muškarcu više nego po ženi).

Izvjешće opisuje i najčešće oblike prijevare koji su, očekivano, više usmjereni na muškarce (uz moguću iznimku „besplatnih astroloških analiza”). Tipične prijevare kreću se u rasponu od organizacija poput „Ishmael Ghost Islamic Group”, koje prijete članovima obitelji i zahtijevaju novac u zamjenu za zaštitu, pa sve do „besplatnih” testiranja programa za zaštitu od računalnih virusa, usmjerenih protiv poslovnih ljudi. Međutim, daleko su najčešće prijevare one koje, koristeći se posljedicama recesije, žrtve traže među ljudima koji su nedavno dobili otkaz (a i to se više događa muškarcima - vidi Poglavlje 35.).

Jedna se prijevera poslužila čak i glasom predsjednika Barracka Obame kako bi tek otpuštene radnike usmjerila na internetsku stranicu koja im je jamčila isplatu financijske potpore. Druge prijevare obećavaju pronalaženje poslova koji se mogu obavljati kod kuće te, u zamjenu za nepostojeću plaću, zahtijevaju slanje identifikacijskih podataka. I da, čak i ona e-pošta bogatih članova inozemnih kraljevskih obitelji neke ljude uspijeva uvjeriti da pošalju svoje bankovne podatke - premda su takve poruke ponešto izgubile na vjerodostojnosti nakon vrhunca 2006. godine, kada je „nigerijska e-mail prijevera” svakoj prijavljenoj žrtvi iz džepa prosječno dignula 5.100 dolara. Prijevera na čekovima zauzela je drugo mjesto, prema časopisu *Network Computing*, odnijevši 3.744 dolara po žrtvi.

To ne znači da žene nikad ne nasjedaju na prijevare - još uvijek je 26 posto vjerojatnije da će postati žrtve tradicionalne, ne-internetske krađe identiteta. Što je uzrok takvim rezultatima? John Kane, istraživač ICCC-a (citiran u časopisu *CSO*), tvrdi: „Povijesno gledajući, muškarci su skloniji kupnji skuplje robe, kao što su elektronički uređaji... To bi mogao biti jedan od hitnijih razloga... Muškarci su obično žrtve... prijevera s poslovnim ulaganjima i neki drugih oblika prijevera koje dovode do značajnog financijskog gubitka.” Izgleda su na internetu žene opreznije i da rjeđe postaju žrtvama.

A tu je i činjenica da su muškarci većina internetskih kriminalaca pa možda bolje razumiju mušku psihu. Razlike su možda i izravna

posljedica još uvijek neobjašnjivih specifičnosti u muškim i ženskim obrascima ponašanja na internetu. Bilo kako bilo, tužna je činjenica da je kliše bakice koju nasamaruju beskrupulozni internetski zločinci u stvarnosti manje vjerojatan od mogućnosti da se to dogodi djedu.

POGLAVLJE 15.

Žene su bolje u studiranju

Užasno sam bijesna na žene koje se bore za naša prava. Neprestano uzimaju mikrofone u ruke i govore da smo pametnije od muškaraca. To je istina, ali o tome treba šutjeti da ne bismo pokvarili cijelu stvar.

ANITA LOOS

Kada zamislite studenta čije bilješke svi žele prepisati, kako on izgleda? Zapravo, ona. Od filmova pa sve do stvarnog života, čini se da ulogu „profesorova ljubimca“ često preuzima djevojka lijepog rukopisa i bez neopravdanih izostanaka. Pa, postaje sve jasnije da za to postoje dobri razlozi.

Na našim fakultetima i sveučilištima muškarci sve su više nezainteresirana potklasa. Prema Zavodu za statistiku rada, na svakih stotinu muškaraca fakultet završava 185 žena. To znači da muškarci diplomiraju 46 posto rjeđe od žena. U nedavnoj projekciji, Ministarstvo obrazovanja predvidjelo je da će do 2016. godine 61 posto prvostupnika, 63 posto magistara i 58 posto doktora znanosti biti žene.

U članku objavljenom u *New York Timesu* pod znakovitim naslovom „Na fakultetima žene ostavljaju muškarce daleko iza sebe“, navedeni su statistički podaci Ministarstva obrazovanja koji pokazuju da muškarci, bez obzira na rasnu i socioekonomsku pripadnost, rjeđe od žena stječu diplomu prvostupnika a čak i oni koji u tome ipak uspiju, rjeđe taj studij završavaju u roku od četiri ili pet godina.

I nije riječ samo o tome da u zemlji ima više žena: one su i uspješnije. Koliko uspješnije? Pa, započnimo s usporedbom

najpametnijih od najpametnijih. Na Sveučilištu Harvard 2006. godine više od 55 posto žena diplomiralo je s odličnim uspjehom, u usporedbi sa samo 50 posto muškaraca. Uzmite u obzir i činjenicu da na Harvardu ima znatno više žena (i na sveučilištima diljem zemlje) i doći ćete do zaključka da znatno više žena studij završava s odličnim uspjehom.

Jesu li žene jednostavno pametnije? Ili su odgovorniji studenti? Prema nacionalnom istraživanju studentskog angažmana iz 2005. godine, u kojem je anketirano 90.000 studenata na 530 visokoškolskih institucija, muškarci su značajno skloniji opuštanjima i druženjima (da budemo precizni, tako provode 11 sati tjedno). Linda Sax, u svojoj knjizi *Jaz između spolova na fakultetu*, također je utvrdila da studenti češće izbjegavaju predavanja, kasne s predajom studentskih radova ili jednostavno odustaju od studiranja. Neki sociolozi tu činjenicu pripisuju staromodnoj ideji muškosti koja je još uvijek poprilično utjecajna: muškarci su arogantni, drski i iznad pisanja domaćih zadaća.

Drugi istraživači vjeruju da bi se razlike mogle objasniti činjenicom da su žene bolje u paralelnom obavljanju više zadaća. U srpnju 2010. godine *Telegraph* je prenio vijest o studiji Sveučilišta Hertfordshirea u Engleskoj u kojoj je 50 muškaraca i 50 žena dobilo zadatak istovremeno obaviti tri zadaće (riješiti matematičke probleme, locirati restorane na karti i pronaći izgubljene ključeve). Dok su balansirali između izvršavanja tih zadaća, telefonom im je postavljeno pitanje iz opće kulture. Žene su premoćno pobijedile muškarce - 70 posto žena ostvarilo je bolje rezultate od svojih kolega (možda zato jer muškarci nisu imali pojma gdje bi uopće trebali početi tražiti ključ).

Neravnoteža između spolova na sveučilištima postala je toliko izražena da je 2010. godine *New York Times* javio da su neka od najuglednijih američkih sveučilišta optužena da su, u pokušaju ublažavanja razlika, pogodovala muškim studentima.

Na nekim fakultetima, naponi da se uravnoteži broj upisanih studenata rezultirali su optužbama da se primaju manje kvalitetni muški kandidati, na štetu kvalificiranijih žena. U prosincu je američko

Povjerenstvo za ljudska prava sudskim nalogom zatražilo upisne dokumente s 19 državnih i privatnih fakulteta kako bi istražilo diskriminiraju li se kvalificirane kandidatkinje.

Opa! Optužbe za pozitivnu diskriminaciju - *muškaraca*. Tomu nije potrebno dodati ništa.

POGLAVLJE 16.

Žene su bolje u korištenju društvenih medija

*Ja sam mama iz 70-ih godina,
a moja je kćer mama iz 90-ih. Znam
mnogo žena mojih godina koje su lude
za računalima.*

FLORENCE HENDERSON,

Carol Brady iz serije *The Brady Bunch*

Zamislite da pozovete u pomoć „Geek Squad“ ili neku drugu tvrtku za popravak računala, a iz oronulog kombija izađu dvije žene. Vjerojatno biste se iznenadili - možda čak i ugodno. Naposljetku, svijet računalnih štrebera općenito nije poznat kao osobito privlačno mjesto za žene. Bacite li pogled na svijet internetskih društvenih mreža, naići ćete na tek nekoliko cura među „titanima“ te industrije, uglavnom mladim računalno-poduzetnički nadarenim dečkima u majicama s kapuljačama: Mark Zuckerberg iz Facebooka, Evan Williams iz Twittera ili Dennis Crowley iz Foursquarea. Pročitajte li statističke podatke neke društvene mreže, otkrit ćete da su muškarci na njima popularniji. Prema istraživanju časopisa *Harvard Business Review* iz lipnja 2009. godine, muškarci prosječno imaju 15 posto više „pratitelja“ na Twitteru od žena. Ali podaci s Twittera samo nam govore da se muškarci uglavnom povezuju s drugim muškarcima, dok se žene povezuju s... muškarcima.

Kao i u toliko drugih područja u kojima žene briljiraju unatoč nižim očekivanjima, korisnice društvenih mreža svoje muške kolege

nadmašuju i količinom i kvalitetom. U smislu količine i kvalitete konzumacije društvenih medija, nema sumnje da su žene ispred.

Sve započinje još u djevojačkoj dobi, i to ne nužno na internetu. Britanska udruga *Tesco Computers for Schools* provela je istraživanje o razlikama između spolova u računalnoj pismenosti u vrlo ranoj dobi, a rezultati su, kako prenosi BBC, pokazali sasvim očit jaz između sposobnosti djevojčica i dječaka u obavljanju osnovnih zadataka na računalu. To istraživanje, provedeno u veljači 2008. godine, ispitalo je vještine kao što su izrada dokumenata, korištenje tražilica i, kod starijih ispitanika, stvaranje profila na društvenim mrežama. U dobi od sedam godina, 73 posto djevojčica znalo je koristiti tražilice, dok je njih 62 posto znalo uređivati dokumente, što je znatno veći postotak u usporedbi s dječacima. (Siguran sam da bi te sedmogodišnjakinje, barem u tom području, mogle posramiti i brojne „titane” industrije.) I dok se svaki deseti dječak osjećao nesigurno pri korištenju računala, za sebe je to ustvrdilo samo 6 posto djevojčica.

Osim u osnovnim računalnim vještinama, žene su uspješnije i u korištenju interneta za povezivanje i komuniciranje s drugima. Još jedna, recentnija studija, koju je u svibnju 2010. godine provela istraživačka mreža comScore, Inc., istražila je navike korištenja društvenih mreža kod odraslih muškaraca i žena i otkrila šestpostotnu razliku između spolova u korištenju društvenih mreža. Časopis *Silicon Valley/San Jose Business Journal* objavio je kako je studija pokazala da je 76 posto žena diljem svijeta koje imaju pristup internetu izjavilo da je posjetilo neku od društvenih mreža, u usporedbi sa 70 posto muškaraca. Žene ih i bolje poznaju te su zaslužne za 57 posto vremena ukupno provedenog na njima - što znači da provode znatno više vremena surfajući i koristeći te internetske stranice. Studija je pokazala da su žene na društvenim mrežama u prosjeku mjesečno provodile otprilike sat i pol više nego muškarci.

Pa što rade na tim mrežama tako dugo? Jasno je da ženama nije potrebno više vremena kako bi razumjele nove postavke privatnosti na Facebooku (možda imaju više toga za sakriti?). Britanski *Times* pokušao je odgovoriti na to pitanje, ali istovremeno je ionako već brojnim dokazima pridodao nove: prenio je rezultate studije Pew Research Centera koji su pokazali da 70 posto tinejdžerica ima profile na društvenim mrežama, u usporedbi s 57 posto tinejdžera; 5 posto više djevojaka ima vlastiti blog, dok ih 10 posto više ima svoju internetsku stranicu. Objašnjenje *Timesa*: „Općeprihvaćeno je mišljenje da je osnovni pokretač oduševljenog korištenja interneta kod mladih djevojaka njihova želja za traćanjem.” A to objašnjenje pokazuje da se ženama ne priznaje prvenstvo čak i kada postoje neupitni dokazi da su u nećemu jednostavno angažiranije ili bolje u usporedbi s muškarcima.

John Horrigan, predstavnik Pew Research Centera, odbio je prihvatiti zaključak *Timesova* izvješća, premda je možda mislio na isto: „Internet je vrlo ekspresivan medij, a istražili smo razdoblje u životu djevojaka u kojem su one društveno vrlo ekspresivne.” Barem je dio toga istina: na internetu se doista možete izraziti, a žene obićno imaju izraćenije komunikacijske vještine, zbog ćega su, između ostalog, bolje u studiranju (vidi prethodno poglavlje) - unatoć tome što gube više vremena na internetu.

Međutim, postoji još jedna teorija kojoj se, kako se ćini, odupiru i Horrigan i *Times*: žene možda, samo možda, znaju bolje s tehnologijom ili je koriste na bolji naćin od muškaraca. Možda još uvijek ne postoji ženska većina u ćisto tehnićkim raćunarskim disciplinama, ali žene su, u pristupaćnijim društvenim tehnologijama koje poćinju odrećivati ćijelu jednu generaciju i koje će biti nućždan preduvjet za uspješno obavljanje mnogih poslova u ovom desetljeću, pokazale da se njihova vještina ne ogranićava samo na besmisleno traćanje.

DIO III.
ŽENE
SU BOLJI
GRAĐANI

POGLAVLJE 17.

Žene su bolje u vožnji

*Volim voziti koljenima.
Kako bih inače stavljala ruž
i razgovarala na telefon?*

SHARON STONE

„Žena za volanom.“ Vjerojatno ne postoji prošireniji seksistički klišeji od onog koji tvrdi da su vozačice imanentna opasnost. Uz moguću iznimku „sporih vozača“, žene su odavno glavna meta bijesa bezobzirnih taksista, ljutih kamiondžija i šovinista diljem zemlje. Kašnjenja, nesreće i prometne gužve zasigurno su zasluga neke smetene žene koja za volanom stavlja ruž.

Bam! - još jedan uništen mit. A ne govorim samo o senzaciji NASCAR-a Danici Patrick (premda je ona poprilično cool). Istraživanje Sveučilišta Carnegie Mellon iz 2007. godine pokazalo je da, u usporedbi s brojem prijeđenih kilometara, vozače prati 77 posto veći rizik od smrti u prometnoj nesreći nego vozačice. Autor studije, muškarac, rekao je da kada njegova supruga sjedne za volan, „držim jezik za zubima i sjednem na suvozačko mjesto“.

Procjenjuje se da na svakih 100 milijuna putovanja pogine 14,61 muškaraca, a samo 6,53 žena. Prema Osiguravateljskom institutu za sigurnost autocesta, 2007. godine poginulo je 14.512 muškaraca i 5.865 žena.

U New Yorku - jednom od za vožnju najzahtjevnijih gradova u Americi istraživanje prometa iz 2010. godine pokazalo je da su se, u prethodnih pet godina, u 80 posto svih sudara u kojima su pješaci poginuli ili bili ozbiljno ozlijeđeni, za volanom nalazili muškarci - i ne, 80 posto svih vozača nisu muškarci. Seth Solomonow, glasnogovornik gradskog Ureda za promet, izjavio je za *New York Times* da je ta razlika „prevelika da bi se mogla objasniti prevlašću

muškaraca u broju vozača autobusa, kamiona, taksija i službenih vozila”.

Nadmoć žena za volanom ne ograničava se samo na odvoženje djece na utakmice. Neke prijevozničke tvrtke, prihvaćajući činjenicu da su žene oprezniji vozači i da više brinu o vozilima, odlučuju zaposliti više vozačica. Jedan od najvećih autobusnih prijevoznika u Sydneyu u Australiji s uspjehom je od vlade zatražio da učini iznimku u primjeni protudiskriminacijskih zakona koji tvrtkama zabranjuju da zaposlenike biraju prema spolnom ključu. Prema *Daily Telegraphu* iz Sydneya, ta je tvrtka, Veolia Transport, svoj zahtjev obrazložila činjenicom da su njezini zaposlenici nerazmjerno muškog spola, ali i da bi, još važnije, svoju autobusnu flotu radije dala u ruke ženama jer jednostavno smatra da su one bolje u vožnji autobusa. Prema glavnom direktoru: „Držimo da se žene pažljivije odnose prema autobusima i da se bolje odnose prema putnicima od muškaraca.” Australaska vlada odlučila im je dopustiti da diskriminiraju muškarce.

Apo čemu su žene sigurniji vozači? Pa, možda po tome što muškarci dobivaju više kazni, sudjeluju u više nesreća i daleko češće voze pijani. U prijevodu: žene su znatno oprezniji vozači. Razlika je toliko velika da se danas očituje i u nižim premijama osiguranja. Analiza 300.000 polica osiguranja koju je proveo Insurance.com pokazala je da žene plaćaju 7,3 posto niže premije od muškaraca: 1.710 dolara za žene prema 1.824 dolara za muškarce.

Naravno, tu su i drugi bitni čimbenici poput životne dobi, dijela dana u kojemu se vozi i vrste vožnje. Međutim, generalizacije i stereotipi već godinama određuju vozačice pa je pošteno da sada, kada smo dobili konkretne podatke, počnemo sumnjati da su svi ti prometni problemi vjerojatno posljedica tih prokletih „muškaraca za volanom”.

POGLAVLJE 18.

Žene u politici manje su korumpirane

Razlog tomu zašto ima toliko malo političarki leži u tome da je previše teško šminkati dva lica.

MAUREEN MURPHY, predsjednica republikanske stranke

u okrugu Cook

Američki karikaturist Kin Hubbard jednom je rekao: „Svi bismo željeli glasovati za najboljeg čovjeka, ali on se nikad ne kandidira.“ Stoga glasujemo za kandidata kojeg dobijemo - najčešće muškarca u odijelu koji nam obećava da nikad neće prevariti ljude koje predstavlja.

Međutim, od Bossa Tweeda preko Spiroa Agnewa do Jacka Abramoffa, gotovo svi velikani američke političke korupcije bili su muškarci. I ne, nije riječ samo o tome da je ženama tek relativno nedavno dopušteno da sudjeluju u tom nacionalnom sportu, niti o tome da su naši najfascinantniji i najistaknutiji politički negativci muškarci. Nekoliko studija o korupciji u vladama diljem svijeta pokazuje da je politička klasa to poštenija što je više žena aktivno u politici.

Istraživači Odjela za istraživanje razvoja Svjetske banke proučili su 1999. godine podatke o članovima parlamenata iz nekoliko desetaka zemalja u potrazi za poveznicom između spola i korupcije. Kao polazište poslužila su im ranija istraživanja koja su pokazala da žene ostvaruju bolje rezultate na „testovima osobnog integriteta“ te da strastvenije „brane etičko ponašanje“, a to je sve zapravo samo kićeni način da se kaže kako više žena nego muškaraca za sebe

govori da su poštene osobe. Već mogu čuti Johna, Stevea i Billa kako govore: „Pa, dečki barem priznaju da lažu!”

Da, da - ali ženska djela govore više od njihovih riječi. Ekipe iz Svjetske banke proučila je razinu korumpiranosti u pojedinim zemljama, pa čak i njihov društveni i gospodarski razvoj, te pronašla „snažnu, negativnu i statistički bitnu povezanost između udjela žena u zakonodavnoj vlasti i razine korupcije”. Manje žena znači više korupcije.

Pa, što su točno podrazumijevali pod „korupcijom”? Kupnju mjesta u Senatu, prodaju glasa u parlamentu u zamjenu za donacije, ormar za cipele kojeg se ne bi posramila ni Imelda Marcos? Studija se zadržala na jednostavnom objašnjenju: „... vjerojatnost da će državni dužnosnici zahtijevati novac i učestalost kojom niže razine vlasti očekuju nezakonite isplate.”

Godinu dana kasnije, još je jedna ekipa iz Centra za ekonomiju razvoja Williams Collegea odgovor na isto pitanje potražila u ukupno 93 države. Otišli su korak dalje u izjednačavanju siromašnih i razvijenih država te uzeli u obzir i kulturu pojedinih društava, vjeru i razinu obrazovanja. I oni su došli do istog zaključka: „Države koje imaju veću zastupljenost žena u politici i gospodarstvu imaju nižu razinu korumpiranosti.” I: „Doista postoji razlika između spolova u stupnju tolerancije prema korupciji.” Države u kojima su žene imale najizraženiji učinak na smanjivanje razine korupcije bile su Švedska, Nizozemska i Estonija.

Međutim, možda će, kada više njih osjeti zov političke moći, i one postati korumpiranije? Neće, prema istraživanju Williams Collegea. U Sjedinjenim Državama proteklih nekoliko godina nije došlo do značajnijeg porasta korupcije među političarkama, unatoč očitom porastu broja žena u politici. Općenito, utvrdili su da su se „velike razlike nastavile unatoč povećanom broju aktivnih žena”.

Dakle, idućih put kada se tulibabe požale na činjenicu da su „svi političari pokvareni”, možda bi im bilo dobro popraviti raspoloženje i ukazati im na činjenicu da su zapravo samo muškarci zločesti i da je, unatoč napretku koji su žene ostvarile u gospodarstvu i politici, njihov obraz još uvijek jednako čist (barem po mjerilima politike) kao

Što je bio i 1925. godine kada su Amerikanci izabrali svoju prvu guvernericu (Nellie Tayloe Ross u Wyomingu).

Predizborna reklama budućnosti: Glasujte za mene jer... pa, jer nisam muško.

POGLAVLJE 19.

Žene imaju bolje higijenske navike

Muškarci koji zahodsku dasku uporno ostavljaju podignutom potajno žele da žene usred noći odu u kupaonicu i upadnu u školjku.

RITA RUDNER

Postoji stari vic koji već godinama pričaju (muški) studenti s Yalea. Student s Harvarda i student s Yalea nađu se za pisoarom, obave posao i zakopčaju hlače. Harvardski student ode do umivaonika oprati ruke, dok momak s Yalea krene ravno prema izlazu. Prvi kaže: „Na Harvardu nas uče da nakon WC-a operemo ruke.“ Drugi odgovori: „Na Yaleu nas uče da ne pišamo po rukama.“ Fuj, fuj, fuj. Da, vic nije baš urnebesan, ali neka je vrsta obrane/izgovora koji bi mnogi muškarci upotrijebili kada biste ih suočili s dokazima koliko su ženske higijenske navike razvijenije od muških.

Najnovija studija dolazi nam s londonskog Fakulteta higijene i tropske medicine (znam, znam - postoji fakultet higijene?). Senzorima su pratili potrošnju sapuna, a rezultati su nevjerojatni. Od 250.000 ljudi, sapun je koristilo 32 posto muškaraca, u usporedbi sa 64 posto žena. Uuu. Treba li dečke podsjećati da pranje ruku sapunom sprečava širenje bolesti? Pa, čini se da ni to baš ne da je rezultate. Studija je utvrdila i da se, dok žene reagiraju na podsjetnike poput „bacile ubija sapun, a ne voda“, na muškarce mora utjecati potpuno odvratnim natpisima kao što je „riješite ih se sapunom, da ih poslije ne biste pojeli“. Mljac.

Vjerovali ili ne, provedeno je više istraživanja o higijenskim navikama muškaraca i žena i svi su pokazali slične rezultate.

„Istraživači” s Penn Statea otkrili su da su natpisi „molimo vas, operite ruke” u javnim zahodima poticali brojne žene da upotrijebe sapun i vodu, ali nisu uspijevali utjecati na pranje (bolje rečeno, ne-pranje) ruku kod muškaraca.

Druga studija, Udruga za sapun i deterdžente, pratila je 2007. godine šest tisuća ljudi u četiri velika američka grada i pokazala da trećina muškaraca nije oprala ruke nakon korištenja zahoda, u usporedbi s 12 posto žena. Siguran sam da bi se, kad biste ih suočili s tim podatkom, većina tih momaka iznenada „upisala” na Yale i ustvrdila da si oni ne špricaju po rukama. Pa, baš se pitam što o tome misle svi oni momci s kojima se rukuju? I konačno, da završimo u spolno neutralnom i pomalo mučnom tonu, anketa Harris Interactivea iz 2010. godine pokazala je da 82 posto ljudi tvrdi da nakon mijenjanja pelena „uvijek” opere ruke.

Molim vas, ako ste vi jedan od ovih 18 posto koji to ne rade, recite mi to unaprijed.

POGLAVLJE 20.

Žene su bolje u davanju i slušanju uputa

*Muškarci čitaju karte bolje od žena
jer samo oni mogu shvatiti koncept da
je jedan centimetar isto što i stotinu
kilometara.*

ROSEANNE BARR

Koliko ste puta vidjeli, čuli za njih ili bili u automobilu s muškarcima koji su odbijali upitati za smjer? Taj je klišej star podjednako koliko i onaj o dečkima koji gledaju tekmu, jedu *nachose* i piju pivo. Ako se slučajno izgube, žene navodno žele stati na benzinskoj crpki ili prolaznike zamoliti za pomoć, dok se muškarci vozikaju u krug radije nego da priznaju kako im je potrebna pomoć. Svim putnicima u automobilu stvar dodatno otežava činjenica da istraživanja pokazuju kako dečkima zapravo treba više pomoći da dođu do odredišta nego curama, s obzirom na to da su žene bolje u davanju, slušaju i prisjećanju uputa, uključujući i one na cestama.

Autori studije koju je u svibnju 2010. godine provelo Sveučilište St. Joseph's iz Philadelphije smjestili su dvije skupine po trideset muškaraca i žena na različite benzinske crpke te pratili na koji način daju upute prolaznicima - svrha je istraživanja bila otkriti koji je spol bolji u davanju uputa nepoznatim osobama, a ne samo tko je bolji u dolasku od točke A do točke B. Prolaznici koji su se raspitivali bili su zapravo prikriveni istraživači koji su savršeno dobro znali kako doći do popularnih turističkih atrakcija. Muški dobri samaritanci nisu se baš iskazali. Istraživači su primijetili: „Muškarci su se znatno češće od žena usuđivali procijeniti udaljenost, ali njihove su procjene imale više pogrešaka.”

Ne iznenađuje što su žene dvostruko češće od muškaraca „uzimale značajnu stanku” prije nego što bi počele davati upute te su rjeđe pokušavale nagađati koliko bi dugo putovanje moglo potrajati. Kada bi i odlučile nagađati, bile su daleko preciznije od muškaraca (polovica žena davala je točne procjene, za razliku od samo trećine muškaraca). Što je uzrok tih razlika? Muškarci su donosili odluke na brzinu i često se pretvarali da znaju odgovor, možda kako bi impresionirali izgubljene putnike, a možda i zbog čiste arogancije. Tko zna.

Kad se žena ne bi osjećala spremnom procijeniti udaljenost ili uputiti na smjer prema nekoj turističkoj atrakciji, jednostavno se u to ne bi ni upustila. Kada bi se tako osjećao muškarac, bilo je daleko vjerojatnije da će ipak pokušati pogoditi. Glavnina nagađanja bila je uglavnom pogrešna - ili, kako je to objasnio britanski *Telegraph* koji je prenio rezultate istraživanja: „Istraživači su doznali da su žene bolje od muškaraca objašnjavale prolaznicima kuda trebaj u ići jer su si uzimale vremena dobro razmisliti o onome što će im reći.”

A kad je riječ o slušanju uputa, i tu su žene bolje. Dok studije pokazuju da muškarci i žene imaju različite kvalitete u smislu osjećaja smjera i samoorijentacije, čini se da su žene bolje u razumijevanju i slušanju neformalnih uputa prolaznika. Prema istraživanju Sveučilišta Saskatchewan iz 2007. godine, muškarci mogu bolje razumjeti „strategije euklidske orijentacije” glavne smjerove, orijentaciju lijevo/desno i točne numeričke udaljenosti dok se žene više oslanjaju na „ambijentalne informacije” poput poznatih zgrada i drugih objekata. To ženama da je izrazitu prednost kod uputa kakve najčešće dobivate od slučajnih prolaznika, koji će se vjerojatnije sjetiti gdje se nalazi lokalni McDonald's, nego iznosi li udaljenost 2,1 kilometar. Da, to znači da su muškarci vjerojatno bolji u čitanju karata, ali kada je riječ o slijeđenju uputa, žene izbijaju na vrh.

Dakle, sada žena ne samo da treba strahovati od vožnje u automobilu s muškarcem koji će voziti manje sigurno od nje (vidi Poglavlje 17.) i teže priznati da se izgubio, već za pomoć treba zamoliti ženu jer inače riskira da je neki momak koji zapravo ne zna o čemu govori pošalje na put u nepoznato.

POGLAVLJE 21.

Žene češće glasuju

Razumne i odgovorne žene ne žele glasovati. Relativni odnos muškaraca i žena u našoj civilizaciji već je odavno odredila inteligencija viša od naše.

GROVER CLEVELAND

To su riječi momka koji je izabran za predsjednika Sjedinjenih Država. Dva puta. (Jedini je koji je bio predsjednik u dva odvojena mandata; bio je 22. i 24. američki predsjednik po redu.) Jasno je da bi takvo mišljenje predsjednika Clevelanda danas spriječilo da postane i vijećniku gradu Clevelandu. I to ne samo zato što je otvoreno seksističko, već i zato što je političko samoubojstvo. Bez obzira na to koja je „viša inteligencija dijelila društvene zadaće, tim razumnim i odgovornim ženama” zaboravila je reći da ne žele glasovati. Zapravo, podaci s američkih izbora proteklih nekoliko desetljeća sasvim su jasni: žene u većem postotku glasuju redovitije od muškaraca, zbog čega su utjecajnija politička snaga.

Žene su prisutnije na biračkim mjestima i zbog toga više utječu na to tko će obnašati javne dužnosti - već puna četiri desetljeća. Podaci pokazuju da od 1964. godine - kada su pretekle muškarce po broju izašlih na glasovanje na nacionalnim izborima - nadmašuju muškarce po broju izašlih birača, u prosjeku s nekoliko tisuća glasova više. Isprva je to djelomično bila posljedica činjenice da je žena općenito više, ali 1980. godine žene su nadmašile muškarce i u postotku izlaska na birališta, a tu su prednost zadržale na svim nacionalnim izborima do danas.

U 21. stoljeću razlika je izraženija nego ikada, a statistika pokazuje da to ima malo veze s kandidatima, od kojih su neki najistaknutije političarke u američkoj povijesti. Čini se da žene ne glasuju samo zato što se neka od njih nalazi na glasačkom listiću; žene jednostavno glasuju.

Podaci pokazuju da se na biralištima na predsjedničkim izborima 2000. godine pojavilo 61 posto registriranih biračica, u usporedbi sa svega 58 posto birača. Ni 2004. godina nije donijela značajnije razlike; na glasačka mjesta izašlo je 65 posto žena i 62 posto muškaraca. To znači da je od svih glasova na tim izborima, njih 54 posto došlo od žena. Postojani rast nastavio se i 2008. godine, čini se bez obzira na nova lica među američkim predsjedničkim kandidatima. Glasovalo je 66 posto registriranih biračica, u usporedbi sa 62 posto birača. To znači da je gotovo deset tisuća više žena nego muškaraca odlučilo uzeti budućnost zemlje u svoje ruke.

Možda je riječ samo o predsjedničkim izborima? Ili možda ne. I kongresni izbori u tom desetljeću dali su slične podatke. Godine 2002. na izbore je izašlo 47 posto registriranih biračica i 45 posto birača. Naravno, 20 posto manji ukupni odaziv utjecao je na smanjivanje jaza između muškaraca i žena, ali nedovoljno da bi potpuno izbrisao žensku prednost. Godine 2006., žene imaju sličnu prednost: 49 posto žena izašlih na izbore, u usporedbi s otprilike 47 posto muškaraca. A u 2010. godini, prema podacima CNN-a, 53 posto izašlih birača bile su žene, a 47 posto muškarci.

Sve to znači da je možda stigao trenutak za promjenu fokusa političkog marketinga. Da, muška imena još uvijek dominiraju američkim glasačkim listićima (za sada), ali ta imena zaokružuje više žena. Zapravo, tako je već punih 47 godina.

DIO IV.
ŽENE SU
ZDRAVIJE

POGLAVLJE 22.

Žene imaju veću mišićnu izdržljivost

*Biti ženom od posebne je važnosti
samo nesuđenim transseksualcima.
Pravim ženama to je samo dobar
izgovor da ne igraju nogomet.*

FRAN LEBOWITZ

Kao što sam rekao u uvodnoj riječi, neću tvrditi da su žene općenito brže ili snažnije od muškaraca. Nisu. (Premda se govori da je jednog od najvećih muškaraca svih vremena, Abrahama Lincolna visokog 193 cm, redovito tukla supruga Mary Todd.) Međutim, to ne znači da žene ne mogu biti *bolje* u određenim sportskim aktivnostima - posebice u sportovima koji zahtijevaju izdržljivost, poput trčanja na duge pruge gdje snaga nije glavni i presudni čimbenik uspjeha. Svakako, vrhunski sprinteri brži su od vrhunskih sprinterki, i to će možda tako ostati zauvijek, ili barem dok muškarci budu imali duže noge i snažnije mišiće. Međutim, ne čini li vam se da više običnih žena nego muškaraca redovito trči na duge pruge? Možda su odanije skidanju kilograma od muškaraca - to tvrdi cijela jedna grana sociologije posvećena predodžbama o vlastitom tijelu - ali možda postoji i drugo, manje samosvjesno objašnjenje: žene su jednostavno bolje opremljene za sportove izdržljivosti.

Istraživanje Sveučilišta Colorada iz 2000. godine pokazalo je da su, u određenim vježbama izdržljivosti, žene gotovo dvaput bolje od muškaraca u onome osnovnom: razini fizičkog naprezanja u duljem vremenskom razdoblju. Gledano samo vremenski, podaci su za žene još impresivniji: vježbanje su uspijevale nastaviti oko 75 posto dulje od muškaraca. Jesu li se možda samo više potrudile? Ne -

upravo je zato u istraživanjima bilo podjednako važno vrijeme provedeno vježbajući i količina utrošene energije. Žene nisu ulagale više energije; čini se da su razlike prije rezultat fundamentalnih razlika između muških i ženskih mišića.

To se vidi i na najdužim i najtežim natjecanjima, u kojima žene ponekad znaju u potpunosti nadmašiti muškarce. *Forbes* je 2008. godine objasnio: „Pamela Reed osvojila je ultramaraton Badwater 2002. i 2003. godine, iscrpljujuću 217 kilometara dugu utrku kroz pustinju Mojave. Tomu je kasnije pridodala i titulu prve osobe -bez obzira na spol koja je bez odmora pretrčala 482 kilometra bez spavanja. Njezin suparnik, Dean Karnazes, koji je pobijedio na ultramaratonu Badwater 2004. godine, pokušao je dva puta pretrčati 482 kilometra i nije uspio.”

Zašto su žene u prednosti? Možda je riječ o hormonima, pa čak i o krvi. *Boston Globe* je 2003. godine objavio: „Estrogen ometa razvoj mišića, ali ženama da je prednost u izdržljivosti.” Istraživanja sugeriraju da estrogen štiti mišiće, zbog čega su žene manje sklone boli u mišićima. Moguće je da odgađa i pojavu osjećaja umora...

Ključni čimbenik sportske kondicije odnosi se na način na koji osoba uzima kisik iz zraka, prenosi ga u svoj krvotok i zatim u mišiće... Veće srce i pluća muškaraca te viša razina hemoglobina daju im prednost, ali istraživanja pokazuju da žene mogu na učinkovitiji način prenijeti kisikom bogatu krv kojom pokreću aktivne mišiće.

Što se tiče trčanja, objašnjenje za razlike između spolova moglo bi biti slično razlozima zbog kojih su žene bolje u kockanju (vidi Poglavlje 9.), ulaganju (vidi Poglavlje 12.), vožnji (vidi Poglavlje 17.), pa čak i sakupljanju gljiva (vidi Poglavlje 36.) jednostavno su učinkovitije i razmišljaju dugoročnije.

Članak objavljen u *Chicago Tribuneu* 2010. godine ustvrdio je sljedeće u vezi s trčanjem na duge pruge: „Ženama taj sport zapravo odgovara više nego muškarcima, tvrdi Amby Burfoot u novom i izmijenjenom izdanju *Knjige trčanja časopisa Runner's World*. Žene bolje određuju ritam trčanja na dugim prugama; studije pokazuju da muškarci, možda pod utjecajem testosterona, krenu prebrzo i

prerano te zbog toga češće od žena ostaju bez snage i češće odustaju.”

Možda postoji i daleko jednostavnije objašnjenje, a to je isto ono koje žene navodi da općenito više trče: masne naslage. Žene u prosjeku imaju veći postotak masti u svom tijelu, a dokazano je da masne naslage pomažu regulirati tjelesnu temperaturu na vrućini i hladnoći. Zajedno s činjenicom da estrogen barem malo štiti mišiće od oštećenja, jasno je da je cijelo žensko tijelo, premda nešto sporije, bolje pripremljeno za duge staze.

Možda su zbog tih prednosti žene i učinkovitiji biciklisti. Stručnjak za biciklizam David Balkin ustvrdio je na internetskoj stranici SeacoastNH.com, turističkom portalu New Hampshirea, da biciklistice u sebi imaju „idealno trojstvo: manju težinu, bolju aerodinamiku i veću izdržljivost”. Tvrdi također da žene na svojim biciklima ne pretjeruju: „...sjede u manje agresivnom položaju, laganije pedaliraju i čuvaju više energije. Na biciklu, što se snage gornjeg dijela tijela tiče, dovoljno je držati volan. Sve drugo je pretjerivanje.”

S obzirom na to da je stručnjak za biciklizam, a ne za biologiju, Balkin govori samo ono što zna iz iskustva, a znanost se s time slaže i iz empirijskih razloga. Prema *New York Timesu*, žene troše manje proteina da proizvedu istu silu, a vjeruje se da je upravo estrogen čarobni sastojak koji to omogućuje. Istraživači s kanadskog Sveučilišta McMaster utvrdili su da su muškarci koji su prije utrke uzimali estrogen „sagorijevali više masti i manji postotak proteina i ugljikohidrata, baš poput žena”. (Također su im narasle prelijepe grudi te im je oslabjela seksualna želja. Samo se šalim!) Druga je studija utvrdila da su žene, prelazeći slične udaljenosti, bilježile znatno manja oštećenja na mišićima.

Međutim, najvažniji čimbenik: samo žena može dobro izgledati u pravoj biciklističkoj odjeći. „Ne iznenađuje što se žene mnogo udobnije osjećaju noseći ‚bicke’.” Balkin objašnjava: „Najbolje što neki momak u biciklističkoj odjeći može postići jest da izgleda čudno, dok većina izgleda smiješno, a neki i pomalo nastrano. Nijedan momak u ‚bickama’ neće ni slučajno ući u lokalnu gostionicu nakon

vožnje, osim ako se ne nalazi u pratnji prave male vojske slično odjevenih supatnika.”

Bez obzira na razlog, ovdje nije riječ samo o priči o kornjači i zecu. U stvarnom životu, žene su, u ulozi kornjača, ne samo pametniji trkači (i biciklisti), već im njihovi oklopi daju fizičku prednost time što im čuvaju mišiće tijekom napora koji bi zeca uništili.

POGLAVLJE 23.

Žene dulje žive

*Bog nam je svima dao penis i mozak,
ali i dovoljno krvi za samo jedno od
njih.*

ROBIN WILLIAMS

Većina ljudi maglovito je svjesna da u velikoj igri dugovječnosti žene obično pobjeđuju. U našoj kulturi lik udovice prisutniji je od lika udovca, a to podupiru i statistički podaci: žene žive dulje od muškaraca.

Neki vjeruju da je suvremena medicina ono što će ukloniti tu razliku. Naposljetku, kada je riječ o kvaliteti i duljini života, vaš obiteljski liječnik postao je jednako važan kao i vaši geni. Istinito - ali i pogrešno. Zahvaljujući suvremenoj medicini, prosječni životni vijek muškaraca doista se produljio. Ali isto se dogodilo i ženama. A s obzirom na to da su žene već bile u prednosti, tamo su i ostale, zadržavajući značajnu prednost nad muškarcima kad je riječ o, pa, životu.

Većina studija tu prednost utvrđuje u trajanju od otprilike pet godina. (*CIA World Factbook*, na primjer, tvrdi da Amerikanke prosječno žive oko 81 godinu, a Amerikanci samo 75,5). Od osoba starijih od 85 godina u SAD-u, na svakih 100 žena dolazi svega 50 muškaraca.

Brojne su teorije pokušale objasniti taj nerazmjer, a većina ih ukazuje na sposobnost ženskog tijela da čuva svoje srce. „Važan razlog”, izjavio je u časopisu *Time* Tom Perls, pokretač projekta istraživanja stogodišnjaka u Novoj Engleskoj, „jest kasnija pojava - i otpornost na njih - kardiovaskularnih bolesti, poput srčanog i moždanog udara, kod žena. Žene na takve zdravstvene probleme nailaze u sedamdesetim i osamdesetim godinama života,

dvadesetak godina kasnije od muškaraca, kojima se to događa u pedesetim i šezdesetim godinama.”

Ali, zašto?

Neki to pripisuju, paradoksalno, nižoj razina željeza kod žena. Premda pomanjkanje željeza u određenom smislu slabi tijelo, ono ga ujedno štiti od opasnosti srčanog i moždanog udara.

Međutim, postoje i druga moguća objašnjenja. Muškarci se sa stresom nose uglavnom daleko teže od žena. Više puše i jedu više štetnih masti i kolesterola. A, naravno, tu je i problem previsoke razine testosterona. Muškarci su daleko spremniji od žena ulaziti u besmislene rizike a neki od tih rizika znaju biti i smrtonosni.

Za taj jaz u prosječnom trajanju života postoji čak i jedna evolucijska teorija: istraživači sa Sveučilišta Michigana pokušali su 2006. godine objasniti zašto, čak i kod životinjskih vrsta kao što su čimpanze, ženke također žive dulje od mužjaka. Rezultati pokazuju da je za riskantnije ponašanje odgovoran biološki imperativ privlačenja partnerica te da mužjaci, koji su se evolucijski razvili u nadmetanju s drugim mužjacima, za to plaćaju cijenu slabijim imunološkim sustavom i lošijom sposobnošću razgradnje masti koje unose u sebe.

Na kraju, žene su možda jednostavno bolje biološki pripremljene za svoje pozne godine od muškaraca. Podsjetimo se: muškarci imaju X i Y kromosom, dok žene imaju dva X kromosoma. Kako muškarci stare i kako njihova biološka struktura počinje slabjeti, oni i dalje trebaju i X i Y kromosome. Međutim, ženama je za realizaciju svojih gena potrebna samo jedna vrsta kromosoma - X. To im omogućava da genetske posljedice starosti podnesu daleko bolje od muškaraca. Gledajte na to kao na motor. Muškarci koriste složeni, dvodijelni motor kojim pokreću svoja tijela. Ako prestane funkcionirati samo jedan od ta dva dijela, ugrožen je cijeli stroj. S druge strane, žene koriste dva jednostavna, međusobno zamjenjiva motora. Ako jedan prestane raditi ili se ošteti, mogu se osloniti na drugi.

Na kraju, podaci govore sami za sebe. Djevojke ne samo da se zabavljaju više od dečki, one se zabavljaju i *dulje*.

POGLAVLJE 24.

Žene rjeđe doživljavaju udar groma

Razlog tomu zašto grom nikad ne udara dvaput u isto mjesto jest to što se to isto mjesto nikad ne nalazi tamo drugi put.

Američki trbuhozborac WILLIE TYLER

Kada govorimo o nečemu malo vjerojatnom, nevjerojatnim nezgodama ili vjerojatnosti da obolite od rijetke bolesti, čini se da postoji samo jedno bitno mjerilo: vjerojatnost da vas udari grom. Nije riječ o *stvarnim* vjerojatnostima; riječ je o uspoređivanju učestalosti tih događaja s udarom Zeusa. Bez obzira je li riječ o vjerojatnosti da dobijete na lutriji, da vas napadne morski pas ili da obolite od Capgrasova sindroma, čini se da se sve svodi na to je li veća vjerojatnost da će vas udariti grom, a odgovor je često potvrđan. Međutim, unatoč svim tim pričama o vjerojatnosti da vas udari grom čini se da takve procjene zaboravljaju na jedan vrlo bitan čimbenik: jeste li muškarac ili žena.

Teško je povjerovati, ali PopSci.com javlja da su, od 1995. do 2008. godine, nevjerojatnih 82 posto žrtava udara groma u SAD -u bili muškarci. Pa što je to u muškarcima što ih čini tako privlačnim metama oluja? Njihova visina? Čini se da stručnjaci to ne smatraju osobito bitnim. Siguran sam da bi vam mnogi momci rekli kako se to može objasniti njihovom „magnetskom” privlačnošću. Štoga. To očito nije odgovor - premda su takva arogancija i nepromišljenost možda dio objašnjenja.

Prema Johnu Jenseniusu, stručnjaku za gromove iz Nacionalne meteorološke službe, odgovor je daleko jednostavniji. „Za vrijeme

oluja muškarci se ponašaju riskantnije”, izjavio je za PopSci.com. Jensenius tvrdi da se muškarci jednostavno daleko češće od žena ne zamaraju traženjem skloništa od oluja. Sjetite se samo biskupa iz filma *Luda partija golfa* koji zajedno s Billom Murrayem ostaje na terenu za vrijeme olujnog nevremena. Svoju odluku da nastavi s igrom objašnjava: „Dobri Bog nikad ne bi prekinuo moju najbolju partiju u životu.” Naravno, dok promašuje završni udarac pogodi ga grom.

Zapravo, gotovo je polovica smrti uzrokovanih udarom groma povezana s rekreacijskim i sportskim aktivnostima. Jedan bihevioralni psiholog kojeg također citira PopSci.com to pripisuje činjenici da u muškarcima postoji nešto što ih tjera da žene privlače svojim odvažnim ponašanjem, a da pritom prikrivaju svoj strah. Možda, ali mislim da su muška „priroda” i „magnetska privlačnost” tu manje bitni od toga da dečki ponekad i nisu baš najpametniji.

O, i u slučaju da ste se zapitali što je to prije spomenuti Capgrasov sindrom, riječ je o rijetkom poremećaju pri kojem bolesnik počne vjerovati da mu je bliska osoba zapravo varalica. U posebno teškim slučajevima, žrtva čak i napada spomenutog člana obitelji ili partnera. Još nemamo na raspolaganju studije koje bi utvrdile je li to više muška ili ženska bolest, ali mislim da sa sigurnošću možemo reći kako su šanse da doživite udar groma veće nego da obolite od te „bolesti” - barem ako ste muškarac.

POGLAVLJE 25.

Žene bolje spavaju

Muškarci koji su nesretni, kao i muškarci koji loše spavaju, uvijek se ponose tom činjenicom.

BERTRAND RUSSELL

Najvažnija među nedefiniranim i arbitrarnim odgovornostima koje dolaze s titulom „kućanice” jest buđenje i jutarnje spremanje obitelji - treba poslati djecu u školu, nahraniti psa i otpremiti supruga (sa spakiranim ručkom?) na posao. Kako kaže izreka: „Žene su ta predivna bića koja mogu ustati ujutro prije nego što osjete miris kave.” Zaposlene majke ponekad u svojem zgusnutom rasporedu čak uspiju pronaći vremena da se i naspavaju, što mnoge pospane momke navodi da se zapitaju u čemu je tajna - žene se mogu dobro naspavati, a istovremeno se bude rano. Također, žene se time ne hvale. Ne čine to namjerno - jednostavno ne shvaćaju koliko je njihov san kvalitetniji.

Žene, posebice starije žene, možda se i žale na „manjak” sna ujutro, ali njihova su tijela daleko bolja od muških kad je riječ o buđenju iz sna. Isto tako, muškarci obično misle da uspijevaju bolje iskoristiti svoje cikluse sna nego što je to zapravo slučaj. Drugim riječima, premda je Uspavana ljepotica iz svojeg nametnutog sna izvukla daleko više koristi nego Rip Van Winkle iz svoje dva desetljeća duge *sieste*, Rip bi se tog iskustva sjećao u pozitivnijem svjetlu.

Ti rezultati dolaze iz studije koju je potkraj 2009. godine provela skupina nizozemskih istraživača koji su pokušali utvrditi razlike u kvaliteti sna između muškaraca i žena. Ispitali su gotovo tisuću sudionika, promatrali njihove cikluse sna, a zatim potražili razlike u načinu na koji muškarci i žene ocjenjuju kvalitetu spavanja. Bilo je to sasvim znanstveno-fantastično ispitivanje: šest noći zaredom

ispitanici su bili priključeni na razne uređaje, među kojima je bio i „aktigraf” koji je mjerio okretanje u krevetu, a praćeni su i prekidi spavanja tijekom noći. Ispitanici su vodili i „dnevnik spavanja”, u kojemu su bilježili koliko su sati provodili spavajući i koliko im je trebalo da zaspu.

Pokazalo se da su dnevnici spavanja bili neprecizni kod oba spola. Međutim, prema nizozemskom znanstveniku Henningu Tiemeieru, citiranom na ScienceDaily.comu: „Muškarci su izrazito, i u daleko većoj mjeri od žena, precjenjivali kvalitetu svog spavanja.” Muškarci su spavali više od pola sata kraće nego što su mislili; žene, otprilike petnaest minuta duže. Prosječno procijenjeno trajanje spavanja, oko sedam sati, bilo je stvarno trajanje spavanja žena muškarci su spavali nešto kraće od toga. Muškarci su se također noću češće budili te se okretali po krevetu, što je umanjivalo kvalitetu odmora. Unatoč tome, zaključuju istraživači, žene se češće žale na nesanicu i besane noći.

Jedno od mogućih objašnjenja tih razlika jest hrkanje. Prema studiji organizacije Wisconsin Sleep Cohort (objavljenoj u časopisu *Scientific American*), hrče 44 posto muškaraca, a samo 28 posto žena. Istraživanje Britanske fondacije za spavanje potvrđuje te rezultate. Utvrdilo je da hrče 40 posto svih sredovječnih ljudi, ali muškarci hrču u 10 posto više slučajeva od žena. To ujedno znači i da muškarci više ugrožavaju svoje zdravlje (hrkanje je simptom, a ponekad i uzrok raznih respiratornih poremećaja).

A onda, tu je i pitanje konzumacije alkohola, što također ima značajan utjecaj na kvalitetu sna. Frank Sinatra jednom je ispričao poslovicu o tome da je ljudima koji ne piju kada ustanu ujutro „to najbolje što će se osjećati cijeli dan”. Nizozemski istraživači koji su proučavali spavanje i razlike među spolovima utvrdili su da muškarci piju dvostruko više od žena, što ih je navelo na zaključak da konzumacija alkohola u značajnoj mjeri smanjuje kvalitetu muškog sna, a to objašnjava „dio, iako ne i cijelu razliku” u kvaliteti spavanja među spolovima.

U određenom smislu, činjenica da su muškarci tako izrazito neprecizni u procjeni trajanja vlastitog spavanja možda je zapravo prednost - neznanje je, naposljetku, sreća, posebice ako to znači da

funkcionirate kao da ste svaku noć spavali pola sata dulje. Naravno, stvarnost je da muškarci zbog opijanja i hrkanja provode besane noći dok, čudesno, žene spavaju bolje, iako je daleko vjerojatnije da pokraj njih u krevetu leži pijan, hrkanju sklon stroj za proizvodnju buke.

POGLAVLJE 26.

Žene imaju otporniji imunološki sustav

*Da sam znao da ću živjeti tako dugo,
više bih se brinuo o sebi.*

MICKEY MANTLE

Oni muškarci koji čitaju ovu knjigu i osjećaju se potištenima ili smatraju da ih se ne cijeni dovoljno, pa, neka zahvale sreći što se nisu rodili kao pčele. Tako je. Živeći život posvećen isključivo razmnožavanju, muške pčele (trutovi) trpe bezbrojne nepravde od matice. Nemaju utjecaja na najvažniji od svih pčelinjih poslova - proizvodnju hrane i prikupljanje nektara. S obzirom na to da nemaju žalca, beskorisni su i za zaštitu košnice, premda ženke ego svojih mužjaka povremeno hrane (zvuči li vam poznato?) tako što im dopuštaju da beskorisno lebde u blizini i pretvaraju se da će napasti uljeza. Jedini pravi pčelinji posao u kojemu im je dopušteno sudjelovati jest mahnito mahanje krilima da bi se po studeni zagrijala košnica. Glavna je svrha njihova postojanja, naravno, razmnožavanje tijekom kojeg gube rasplodne organe te umiru. Zgodno.

Osim očitih nepravdi koje obilježavaju život trutova, njihov je životni vijek znatno kraći od matičina, čak i ako se ne odluče na samoubilački čin parenja: četrdeset do pedeset dana, u usporedbi s dvije do pet godina života matice - otprilike 5 posto trajanja njezina života.

Razlike u životnom vijeku muškaraca i žena znatno su manje dramatične, naravno, ali postoje (vidi Poglavlje 23.). Najveći jaz između spolova postoji u Rusiji, gdje žene, kako prenosi *St. Petersburg Times*, prosječno dožive 71 godinu, a muškarci niti 60. Postoje brojna objašnjenja koja se odnose na nesreće, način

ponašanja i prehranu, pa čak i udar groma (vidi Poglavlje 24.) itd., ali čini se da žene zdravijima održavaju njihove biološke prednosti.

Znanstvenici sa Sveučilišta McGill potvrdili su ono u što su mnogi sumnjali: žene imaju snažniji imunološki sustav i otpornije su kada se suoče s teškom bolešću. (Jedna od rijetkih iznimki: obična prehlada, od koje žene u prosjeku obolijevaju devet puta godišnje, dok muškarci isti problem doživljavaju sedam puta godišnje - međutim, muškarci se više žale; vidi Poglavlje 2.).

Sto, dakle, ima ona, a što nemam ja. čini se da je estrogen ratnik naoružan „tajnim sastojkom” koji se bori protiv opasnog enzima koji može spriječiti tijelo u borbi protiv bolesti. Prema izvješću BBC-a iz 2009. godine, nakon što su im ubrizgali enzim Caspase-12 koji potiče širenje bolesti, mužjaci miševa postali su podložniji bolestima, dok žene nisu. Istraživači vjeruju da to vrijedi i za ljude.

U istom izvješću BBC-a, istraživačica sa Sveučilišta u Cambridgeu dr. Leslie Knapp objasnila je da je „potreban samo jedan mužjak da oplodi brojne ženke pa su žene daleko važnije za stvaranje potomaka” isto kao i u onoj koloniji pčela. Zaključak: muškarci su potrošna roba!

Posljedice za dečke su zapanjujuće. Dr. Marianne Legato, specijalistica za muške bolesti (Zašto ne postoji poseban izraz za to? Zašto postoji ginekologija, ali ne i andrologija?), objavila je članak u *New York Timesu* u kojemu je detaljno opisala minsko polje bolesti koje muškarci moraju izbjeći u ranom djetinjstvu kako bi uopće preživjeli. Zapravo, dr. Legato uspjela je čak uvjeriti medicinske udruge da prestanu dvostruko više vremena posvećivati zdravstvenoj zaštiti žena:

Dvostruko više muškaraca nego žena umire od bolesti srca i krvnih žila, koje se kod muškaraca pojavljuju desetljeće ranije nego kod žena; kada je riječ o raku, vijesti za muškarce gotovo su jednako loše. Žene imaju otporniji imunološki sustav od muškaraca; od 10 najčešćih infekcija, muškarci će s većom vjerojatnošću doživjeti ozbiljan susret s njih sedam.

Da bi se smanjile razlike, neki istraživači čak razmišljaju o tome da se muškarcima počne davati estrogen s ciljem jačanja imunološkog sustava, pod uvjetom da pristanu živjeti s biološkim (i, hmm,

društvenim) posljedicama. Ako su znanstvenici u pravu u vezi s razlozima otpornosti koju žene pokazuju prema bolestima, možda bi priroda bila nježnija prema muškarcima kada bi počeli raditi nešto više od mahanja krilima u pokušaju da zagriju košnicu.

POGLAVLJE 27.

Žene brže od muškaraca postaju sve ljepše

Svakako, Bog je muškarca stvorio prije žene. Ali, uvijek se prvo napravi gruba skica, a tek zatim konačno remek-djelo.

NEPOZNATI AUTOR

Žene su daleko ljepše od muškaraca. S naznakom pomalo pokroviteljskog odnosa, muškarci se vole javno hvaliti koliko su njihove djevojke, žene, pa čak i kćeri, ljepše od njih. „Hvala Bogu da je više na moju ženu”, često se može čuti. Ipak, ako klišej da su žene ljepše i nije baš neka novost... što kažete na ovo? Ne samo da su žene danas privlačnije od muškaraca, već će u budućnosti to *biti sve više*, te će svakom novom generacijom dosezati nove vrhunce ljepote.

Za dečke to ne vrijedi. Na njih je praktički bačeno genetsko prokletstvo. Čini se da su žene genetski generatori koji svojoj djeci daju još bolje gene nego što su ih one same dobile. Dok muškarci, genetski lijenčine, ostaju manje-više isti - i stoga će, relativno govoreći, postajati sve ružniji. Uf.

Prema istraživanju dvije tisuće Amerikanaca i Amerikanki koje je proveo Markus Jokela sa Sveučilišta u Helsinkiju (a prenio britanski *Times*), privlačne žene imaju djecu 16 posto češće od ostalih žena. Povežimo to sa studijom Londonske ekonomske škole koja je na uzorku od 2.972 muškaraca i žena utvrdila da 56 posto parova s barem jednim „predivnim” članom ima žensku djecu.

Možemo to nazvati darvinizmom s primjesom Anne Wintour. Privlačne žene imaju više djece; a većina su potomaka privlačnih ljudi, i muškaraca i žena, kćeri.

Pripremite se za velike demografske promjene dok se muškarci razvijaju u relativne nakaze. Svaka nova generacija samo će povećati razlike koje već postoje između broja zgodnih žena i zgodnih muškaraca.

Teško je reći tko bi trebao slaviti zbog činjenice što su privlačne žene na putu da, demografski govoreći, pregaze muškarce: olinjali muškarci - čiji će određeni postotak imati sreću, prisilnom primjenom zakona o velikim brojevima, pariti se sa sve ljepšim ženama ili žene koje će ostvariti genetičku pobjedu.

POGLAVLJE 28.

Žene imaju bolji osjet njuha

*Ako muškarci i uspiju nešto namirisati,
to je obično slučajno.*

glumac/komičar JEFF FOXWORTHY

Smrdljive svlačionice, neodržavane samačke jazbine, zaostali smrad starih cigareta i ustajalog alkohola u stražnjoj prostoriji kasina ili u studentskom domu - muškarci su na lošem glasu zbog svojeg mirisa. To je osobito izraženo kad se uspoređi s cvjetnim, čistim i svježim mirisom koji se obično pripisuje damama. Takav ugled vjerojatno proizlazi i iz hordi žena koje se žale na prljave, smrdljive čarape svojih muških polovica. Sada se pojavljuje još jedno moguće objašnjenje koje se ne zadržava samo na tvrdnji da su žene cjepidlake: pokazalo se da žene imaju osjetljivije osjetilo njuha od muškaraca zbog čega su toliko svjesne onog starog *kimchija* u hladnjaku.

Iz istog razloga zbog kojeg su žene bolje u otkrivanju složenih okusa u pivu (vidi Poglavlje 3.), vještije su i u prepoznavanju mirisa općenito, posebice na svojim, ponekad smrdljivim muškim pratiteljima. Možda je to razlog zašto češće posežu za raspršivačima mirisa i zašto neobičnu količinu vremena provode u trgovinama kozmetikom, a možda čak objašnjava i zašto se čini da mnogo više od muškaraca cijene stvari poput cvijeća.

Nekolicina studija iz 19. stoljeća (proveli su ih muškarci, naravno) isprva je tvrdila suprotno, ali, kako se razvijala tehnologija mjerenja kvalitete osjeta, dokazi da žene raspolažu boljim alatima za osjet i prepoznavanje mirisa te da je od njih mirise daleko teže sakriti nego od muškaraca postajali su sve uvjerljiviji. Studija koju je 2002. godine u Americi proveo BBC pokazala je da žene mogu identificirati mirise u znatno nižoj koncentraciji, dok muškarcima u tome nije pomoglo ni

iskustvo. Profesor Tim Jacob sa Sveučilišta u Cardiffu izjavio je za BBC da se čini kako je razlog hormonalan, s obzirom na to da je „struktura nosa u žena i muškaraca ista. Žene nemaju više receptora u nosu.”

Kasnija istraživanja potvrdila su taj zaključak, uključujući i studiju Centra za kemijska istraživanja osjeta Monell iz Philadelphia, koji je u travnju 2009. godine istražio sposobnost identificiranja mirisa znoja. Zašto bi itko proučavao smrdljivi znoj? Pa, što bi Centar za kemijska istraživanja osjeta inače radio? Ne, ozbiljno, znanstvenici su otkrili da mirisi prenose ključne biološke informacije, poput kvalitete muških gena ili je li žena u svojoj najplodnijoj fazi, pa je logično što ženski nos može bolje identificirati muške od ženskih mirisa. „Prilično je teško spriječiti da žena osjeti miris tijela, dok je kod muškaraca to prilično lagano”, tvrdi neuroznanstvenik Charles Wysocki koji je proveo istraživanje (kako je objavio internetski portal *LiveScience*).

Centar za kemijska istraživanja osjeta zamaskirao je miris znoja, za koji je utvrđeno da ga podjednako mogu osjetiti i muški i ženski nos, i to s čak 32 druga mirisa. Muškarci nisu mogli osjetiti znoj u 19 slučajeva. Žene su uspjevala prevariti samo dva mirisa.

Dakle, da, većina žena može osjetiti da je momak znojan, čak i ako se namiriše jeftinom kolonjskom vodicom. Vjerojatno je bolje uštedjeti novac i jednostavno se češće tuširati, ili barem uložiti novac u nešto kvalitetnije. O, i izbacite smeće, nikakav osvježivač mirisa neće vam tu pomoći.

DIO V.
**ŽENE SU BOLJI
PROFESIONALCI**

POGLAVLJE 29.

Žene su bolje u policijskom poslu

Marge, to što si policajka znači da si i muško! A to znači da sam ja žensko – a to ne želim biti, osim povremeno kad je riječ o donjem rublju, a to je, kao što smo već razgovarali, samo pitanje udobnosti.

HOMER SIMPSON

Živopisni plastični pištolji, sjajne lažne značke i plastične lisice obično se ne nalaze pri vrhu popisa želja neke djevojčice. Pored tolikih omiljenih policajaca iz popularne kulture koji su vrela muškosti - bez obzira je li riječ o oporim tipovima poput Kojaka ili o otmjenim (i sada već pomalo ocvalim) junacima *Poroka Miamija* - možete li ih doista kriviti? Djevojčice se sve do 1993. godine nisu mogle čak ni poigrati s policajkom Barbie. Snažni mačizam policijske mističnosti nipošto ne slabi, a žene se često smatra pretjerano slabima, emotivnima i ranjivima da bi se mogle nositi s pritiskom lova na zločince kao načinom života.

Pa, najnovije studije dokazuju da bi svijet bio bolji kada bi više djevojčica za rođendanske poklone dobivale policijske igračke. Žene se pokazuju pouzdanijima i poštenijima od muških pripadnika snaga reda. Također, što je možda još veće iznenađenje, bolje su od muškaraca i u jednoj od najtežih i najvažnijih policijskih zadaća: smirivanju potencijalno opasnih situacija. Vlasti diljem svijeta trebale bi obratiti pozornost na to.

Lima u Peruu grad je za koji američki State Department upozorava da je žarište „nasilnog kriminaliteta, uključujući otmice automobila, napade, seksualne napade i razbojstva”. Tamošnju policiju već

desetljećima obilježava problem korupcije, od najviših policijskih časnika, pa sve do službenika koji se bave naplatom kazni za parkiranje. Na drugom kraju svijeta, policijske vlasti u ruskom gradu Volgogradu suočene su s vlastitim korupcijskim problemom. Prema ruskom Ministarstvu unutarnjih poslova, kriminalitet među pripadnicima policije na nacionalnoj razini porastao je 46,8 posto između 2004. i 2005. godine, te zahvatio sve dijelove službe, od izdavanja putovnica preko kriminalističkih istraga, pa sve do, da, prometnih policajaca. Gradske uprave Lime i Volgograda suočile su se s ozbiljnim problemom policijskog integriteta, a odlučile su ga riješiti na isti način: angažiranjem više žena.

U Limi se policija na taj potez odlučila zbog kombinacije anketa, koje su pokazale da većina Peruanaca vjeruje da se u žene može imati više povjerenja nego u muškarce, i studija, koje su dokazale da je razina korupcije kod žena niža. I stanovnici Volgograda razmišljali su na sličan način. Polagano, ali sigurno, u 21. stoljeću postupno se povećavao broj prometnih policajki sve dok 2009. godine postrojba prometne policije u Limi nije postala isključivo žensko društvo. Načelnik je u Volgogradu čisto žensku policijsku postrojbu izveo na ulice 2006. godine.

Imali su razloga vjerovati da će se veće poštenje među političarkama (vidi Poglavlje 18.) prenijeti i na policajke. Možda nisu očekivali da žene svoje muške kolege neće nadmašiti samo u pravednijem dijeljenju prometnih kazni - bolje su od muškaraca i na najvišim i najopasnijim razinama policijskog posla.

U studiji *Spolne razlike u blagonaklonosti prema policiji* iz 2004. godine, profesori sa Sveučilišta u Mariboru u Sloveniji otkrili su da policajke moralne prijestupe shvaćaju ozbiljnije od muških kolega i da su manje tolerantne prema korupciji u policiji. Zamoljene da procijene više potencijalnih scenarija u kojima su se policajci ponašali na nemoralan način, žene su bile znatno sklonije prijaviti policijsku brutalnost: „Od svih skupina, policajke su bile najmanje tolerantne prema takvom ponašanju, a na to ukazuje njihova spremnost da ga prijave.” Iskazale su i manje povjerenje prema osobnom integritetu policajaca.

Policijska brutalnost i blaži odnos prema policajcima-prijestupnicima muškom su mentalitetu prihvatljiviji.

Također, muški ispitanici iskazali su nešto višu razinu povjerenja u moralnost policajaca, što su pokazali na tri pojedinačna primjera i općim mišljenjem o percepciji koju drugi policajci imaju prema policijskim nezakonitostima.

Činjenica da policajke od sebe i svojih kolega zahtijevaju više standarde možda je povezana s time što se one mogu nositi s dodatnim pritiskom. Istraživanja pokazuju da je u situacijama koje uključuju nasilje i potencijalno korištenje prekomjerne sile - što je najopasniji scenarij za svakog policajca - vjerojatnije da će policajke posao obaviti tako da ne izađu iz granica svojih ovlasti.

Studija Nacionalnog centra za žene i policijsku službu istražila je statističke podatke o prekomjernoj brutalnosti policije u Los Angelesu između 1990. i 1999. godine. Muški policajci, pokazalo se, bili su nerazmjerno često odgovorni za tužbe za prekomjernu uporabu sile. Od 66,3 milijuna dolara, koliko je Los Angeles morao isplatiti po izvansudskim nagodbama vezanim za slučajeve policijske brutalnosti, 95,8 posto skrivili su neobuzdani muškarci. A policajci ne samo da češće pribjegavaju korištenju prekomjerne sile, već u prosjeku donose i veće odštete. Naime, odnos odšteta za žrtve ubojstava koje su izvršili policajci u usporedbi s policajkama iznosi 43:1, a za fizički napad 32:1. Studija zaključuje:

Policajke su, u odnosu na svoje muške kolege, manje autoritarne te se u rješavanju incidenata manje oslanjaju na fizičku snagu, a više na verbalne vještine. Zbog toga su policajke bolje u rješavanju potencijalno nasilnih sučeljavanja s građanima te je manje vjerojatno da će imati problema s pretjeranom uporabom fizičke sile.

Drugim riječima, žene rjeđe krše pravila, manje su skupe kada to i *učine*, i imaju mnogo nižu razinu tolerancije prema nezakonitom ponašanju drugih. Međutim, posjeduju i jednu lošu stranu: s policajkama su vam manje šanse da ćete se kojekakvim izgovorima uspjati izvući od plaćanja kazne za parkiranje.

POGLAVLJE 30.

Žene su bolje u visokoj politici

U siječnju 1960, godine, novinar London Standarda na jednom je prijemu pristupio Winstonu Churchill. „Sir Winstone, kako komentirate prognozu da će u 2000. godini žene vladati svijetom?”

„Još uvijek će vladati, dakle?” promrmljao je Churchill.

„Kad bi barem žene vladale svijetom" često se navodi kao predmet snova, kao neki utopijski, uzvišen, ali potpuno nerealističan cilj. Pa, prema nedavnoj anketi koju je proveo Pew Research Center, žene doista vladaju svijetom i to čine dobro i, iskreno, svi su oduševljeni zbog toga. U redu, anketa zapravo nije pokazala baš to. Međutim, 2008. godine 2.250 ispitanika biralo je između muškaraca i žena u osam kategorija osobina koje se smatraju „vrlo važnim ili apsolutno nužnim" za političko vodstvo. I same su kategorije bile rangirane od najvažnije (iskrenost) do najmanje važne (kreativnost).

Rezultati su, bez okolišanja, bili zapanjujuće jednostrani. U sedam od osam kategorija, ispitanici su žene opisali ili boljima od muškaraca ili, kao u slučaju većeg zalaganja i ambicije, jednakima. I to ne s tankom većinom; žene su muškarce nadmašile s najmanjom prednošću od 24 posto.

Evo i pojedivosti: zapanjujućih 30 posto više ispitanika (50 posto u odnosu prema 20 posto) smatra da su žene iskrenije - a to je, prema anketi Pew Research Centera, kod političara najvažnija osobina - od muškaraca. Još se jedna kategorija, što nije bilo teško predvidjeti, isticala velikom prednošću žena: 80 posto ispitanika smatralo je da

su žene suosjećajnije od muškaraca, u usporedbi s bijednih 5 posto ispitanika koji su smatrali da su muškarci suosjećajniji spol.

Jedino je u kategoriji odlučnosti, četvrtoj po važnosti osobini političara, prema toj studiji, više ispitanika (44 posto) smatralo da su muškarci superiorniji od žena (33 posto).

Ako je ta anketa ikakav pokazatelj, žene bi trebale vladati svijetom - ili barem njegovim demokratskim dijelom - i to sada. Jasno je da, u području u kojem je javno mišljenje sve, apsolutno pozitivna percepcija „ženskih osobina” kod potencijalnih voda nije beznačajna i da bi, na izborima, kandidatkinje trebale uživati popriličnu prednost pred muškim kandidatima.

Ali, samo malo. Zašto onda žene *ne vladaju* svijetom već sada?

Političarke se još uvijek moraju žestoko boriti, naravno, s ostacima starog seksizma - nespremnosti da se prihvati ženu na mjestu vode. Unatoč činjenici da većina ljudi vjeruje kako žene u sebi imaju ono što je potrebno za uspješno obnašanje javne dužnosti, samo minijaturna manjina te iste javnosti - 6 posto! - smatra da su žene, u cjelini, bolji politički vode. Hmm.

Koliko dugo javnost može ustrajati u toj intelektualnoj nedosljednosti? S obzirom na to da su očito bolje pripremljene za obnašanje političkih dužnosti, barem prema mišljenju javnosti, sudbinski je određeno da žene od te iste javnosti dobiju mandat. Ako ste muškarac koji se voli kladiti ili, radije, ako ste muškarac koji se pokušava kladiti onoliko dobro koliko se klade žene (vidi Poglavlje 9.) - ne bi bilo loše da se na glasačkom mjestu manje usredotočite na Johna i Stevea, a više na Jane i Susan. Predizborni plakati su zalijepljeni, a glasovi prebrajani: žene će u politici budućnosti rasturiti muškarce.

POGLAVLJE 31.

Žene su bolje u upravljanju investicijskim fondovima

Kao ženi, bude mi neugodno kada se nađem na sastanku i shvatim da sam jedina osoba u prostoriji koja ima jaja.

RITA MAE BROWN,

Krećemo od početka: drugačija vrsta priručnika za pisce

O Wall Streetu najčešće razmišljamo kao o mjestu koje je za žene gostoljubivo poput *saloon*a na Divljem zapadu. Drugim riječima, nije gostoljubivo. Potrebni su vam ego, testosteron i strastvena sklonost prema korištenju nekih od fleksibilnijih psovki iz našeg bogatog jezika. To „strogo poslovno” divljaštvo navodno je od presudne važnosti za uspjeh u svijetu financija, a možda još i više u svijetu menadžera investicijskih fondova, koji se često klade na poslovni neuspjeh određenih kompanija. To je i ono što žene najčešće nemaju u sebi. Zar ne?

Tako se priča.

A pokazuje se da zapravo imamo pogrešne informacije.

U proteklom desetljeću, žene su pobijedile muškarce najednom od najslavnijih bojišta u svijetu financija: u upravljanju investicijskim fondovima. Da, investicijskim fondovima. Tijekom burzovnog buma ili, bolje rečeno, mjehura od sapunice, investicijski *hedge* fondovi postali su predmet zavisti praktički svih drugih gospodarskih grana, i to zbog nevjerojatnih profita koje su donosili onima „unutra”. Nakon što je izbila recesija, fondovi su se ispraznili nevjerojatnom brzinom. Tko visoko leti, nisko pada. Ali čini se da financijska gravitacija, za razliku od one fizičke, na muškarce i žene djeluje drugačije. Tijekom burzovnog buma, menadžerice investicijskih fondova ostvarivale su

bolje rezultate; tijekom recesije, pretrpjele su manji pad - drugim riječima, izbjegle su metak.

Prema podacima koje je prikupila organizacija *Hedge Fund Research* (a prenio *Institutional Investor*):

Od siječnja 2000. do 31. svibnja 2009. godine... žene koje upravljaju *hedge* fondovima ostvarile su gotovo dvostruko bolje ulagačke rezultate od muških kolega. Menadžerice fondova ostvarile su prosječni godišnji prinos od 9 posto, a muškarci od samo 5,82 posto.

Još su impresivniji podaci za razdoblje u kojemu se zarada pokazala neuhvatljivom, a apstraktni gubitci stvarnim i uništavajućim: menadžerice su *hedge* fondova tijekom krize izgubile dramatično manje novca. *Business Week* je primijetio: „U razdoblju dramatičnih gubitaka na financijskim tržištima, fondovi kojima su upravljale žene izgubili su 9,6 posto vrijednosti, dok su oni kojima su upravljali muškarci izgubili 19 posto.”

Kako to objasniti? U razdoblju koje je kažnjavalo preuzimanje rizika, jesu li žene možda samo izvlačile korist iz svoje prirodne opreznosti i urođene nesklonosti riziku? Ili je riječ o nečemu složenijem? *Institutional Investor* citirao je Judi McLean Parks, profesoricu poslovanja s Washingtonova sveučilišta u St. Louisu: „Nije riječ o tome da su žene nesklone riziku. Riječ je samo o tome da se teže odlučuju na preuzimanje *velikih* rizika.”

Dakle, nije riječ o tome da se žene suzdržavaju zbog opreza; jednostavno ne gube razum iluzijama o velikom uspjehu. Slikovito govoreći, žene se odlučuju za sigurno polaganje umjesto da pokušaju spektakularno zakucati loptu u koš. A to se za muškarce ne može reći.

Institutional Investor je u studenom 2009. godine citirao izjavu Jacquelyn Zehner, prve brokerice koja je postala partner u Goldman Sachsu: „Čvrsto vjerujem kako, da smo imali više žena u vrhu financijskog menadžmenta, financijska kriza možda ne bi bila tako duboka.”

A opet, kao što smo već pokazali u Poglavlju 12., žene još uvijek upravljaju sa samo 3 posto novca koji se trenutno nalazi u globalnim *hedge* fondovima.

Superiornost menadžerica investicijskih fondova možda najavljuje revolucionarnu promjenu u demografskom sastavu Wall Streeta, i to iz dobrog razloga. Očito, žene nešto rade dobro, a muškarci to isto rade, u najboljem slučaju, manje dobro. Točnije, ako su vremena nemirna i ako trebate nekoga tko će vam podebljati, ili barem zaštititi vaš investicijski portfelj, vaša je najbolja šansa da se obratiti nekoj gospođi, a ne gospodinu.

POGLAVLJE 32.

Žene su bolje u medicini

*Muškarac ginekolog je poput
automehaničara
koji nikad nije imao auto.*

CARRIE SNOW, komičarka

Jeste li se ikad našli u potrazi za liječnikom kojeg pokriva vaše zdravstveno osiguranje? Znae kakav vam liječnik treba i najzgodniju lokaciju ordinacije, ali imena, pa, ona se pretvaraju u zastrašujuće more anonimnosti, korisno koliko i čitanje telefonskog imenika. Liječnici s prezimenima od Ado D u izrazitoj su prednosti jer, dok dođete do njih, niste još potpuno izgubili zanimanje. Ako se uspijete probiti toliko daleko, možda ćete se zainteresirati za, primjerice, dr. Kelly Walsh, jer mislite daje možda, samo možda, ona zapravo majka Kate Walsh, a Kate tumači sjajnu liječnicu u serijama *Uvod u anatomiju* i *Privatna praksa* (dr. Addison Montgomery). Nešto, bilo što, da vam pomogne pronaći dobrog liječnika.

Pa, osim po bolnici u kojoj ona ili on radi ili po savjetima prijatelja, postoji i jedan objektivniji čimbenik koji treba uzeti u obzir. Ako ne postoje neke posebne okolnosti, s priličnom sigurnošću možemo reći da biste trebali otići kod neke Amy, Jennifer ili Felicije.

Britanska je vlada 2009. godine objavila rezultate svojeg najvećeg istraživanja kvalitete medicinske skrbi. Prikupila je informacije o svim liječnicima i stomatolozima koji su u razdoblju od osam godina bili predmet istrage zbog lošeg liječenja i nestručnosti. O svim takvim slučajevima. U tom razdoblju, samo 20 posto liječnika podvrgnutih temeljitijoj istrazi bile su žene.

U redu ali, čekajte. Koliko je u tom razdoblju u Engleskoj bilo liječnica? Što kažete na dvostruko više? Četrdeset posto aktivnih

liječnika i stomatologa bile su žene, a opet, gotovo 80 posto svih prekršitelja, njih četiri na svakih pet, bili su muškarci; 3.635 ukorenih liječnika prema 873 ukorene liječnice.

Iako je većina (dvije trećine) svih tuženika prijavljena zbog neprofesionalnih kliničkih vještina, otprilike četvrtina njih bila je predmet istrage zbog osobnih zdravstvenih razloga poput depresije i raznih ovisnosti. Ako tome pridodamo i one koje se istraživalo zbog neprimjerenog ponašanja, problem postaje nerazmjerno muški.

Među najvećim prijestupnicima - onima kojima je zabranjen daljnji rad - brojke su za muškarce još više poražavajuće: 290 liječnika zaposlenih u bolnicama dobila je otkaze, u usporedbi sa samo 50 liječnica. Među liječnicima s privatnom praksom, zabranu rada dobilo je 200 muškaraca i samo 29 žena.

Usput, te se podatke počelo pratiti djelomično i zbog momka koji se prozvao „najbržim ginekologom na zapadu”. Uh. Već znate kako je to završilo. Recimo samo da je bio umiješan u niz zbrljanih operacija i izgubio dopusnicu za rad.

Čini se da su i podaci za SAD slični. Izvješće Američke medicinske udruge iz 2010. godine pokazalo je da su liječnici dvostruko češće predmet tužbi od svojih kolegica - 47,5 prema 23,9 posto. Postoji niz mogućih objašnjenja, uključujući i činjenicu da se riskantnijim specijalnostima češće bave muški liječnici, ali možda je istina zapravo daleko jednostavnija: možda su, samo možda, liječnice općenito opreznije. Dr. Pauline Chen je u *New York Timesu* objasnila:

Nekoliko je istraživanja pokazalo da su liječnice, u usporedbi s liječnicima, uglavnom sklonije ohrabrivati i smirivati pacijente, zajednički donositi odluke, postavljati više psihosocijalnih pitanja i provoditi više vremena do 10 posto više - s pacijentima.

Odabir liječnika može biti zastrašujuća i životno važna odluka pa uzimanje u obzir nečeg tako površnoga kao što je spol liječnika nije osobito mudra strategija. Međutim, ako je to sve što imate, zašto si ne bi poboljšali šanse?

POGLAVLJE 33.

Žene su bolje u vođenju televizijskih vijesti

*Ne mogu zamisliti da bi neka žena
mogla pročitati vijesti a da ne brizne u
plač.*

popularni njemački voditelj vijesti **KARL-HEINZ KOPCKE**

Ako ste stariji OD četrdesetak godina, sjećate se vremena kada su isključivo muškarci vodili lokalne vijesti: dva momka sjede za voditeljskim stolom, zajedno s frajerom zaduženim za sportske vijesti i obavezno luckastim meteorologom. Nakon što su završili s ozbiljnijim vijestima, ti bi se muškarci često okupili za pultom i nastavili se mladenački zezati (obično na račun prognostičara). I na nacionalnim televizijama svi su glavni voditelji vijesti bili muškarci: Walter (Cronkite), John (Chancellor), David (Brinkley), itd. Zatim se među njima pojavila pionirka po imenu Barbara (Walters), koja je uzdrmala taj muški klub odbivši se zadovoljiti onime što je nazvala „posluživanjem čaja”, obradom laganijih tema za emisiju *Today*. Postala je prva žena suvoditeljica večernjih vijesti na nacionalnoj televiziji 1976. godine (*ABC Evening News*), te time nagovijestila daljnje revolucionarne promjene za voditeljskim stolom.

Zapravo, prije samo trideset godina, samo su 13 posto američkih novinara bile žene. Danas više od polovice američkih novinara i voditelja čine žene. U Švicarskoj žene čine 64 posto svih voditelja. U Austriji 66 posto, dok u Njemačkoj, gdje je radio citirani Karl-Heinz Kopcke, taj postotak iznosi čak 84 posto. U današnje vrijeme, možete li uopće zamisliti isključivo mušku voditeljsku ekipu? I to ne samo zato što bi se gledateljice osjećale isključenima to bi izgledalo jednostavno čudno i danas se gotovo više nikad ne događa. Tandem

dviju voditeljica smatra se daleko prihvatljivijim od dvojice muškaraca. Članak iz internetskog časopisa Salon, koji je 2008. godinu prozvao „Godinom žene”, u kategoriji voditeljica vijesti izdvojio je Katie Couric i Rachel Maddow. Ako tome popisu pridodamo i druge istaknute novinarke kao što su Christiane Amanpour, Greta Van Susteren, Meredith Vieira, Ann Curry, Robin Roberts i mnoge druge, jasno je da se od tada situacija za žene na vijestima dodatno popravila.

Dakle, što se dogodilo? Kako smo došli do točke u kojoj razne Katie i Diane (Sawyer) čine većinu voditeljica večernjih vijesti? Pa, mogli bismo ustvrditi da su one to jednostavno zaradile svojim trudom. Nema sumnje da su postale neka vrsta branda koji je potreban svakoj televiziji. Međutim, možda je riječ i o nečemu drugom: vjerodostojnosti. Jedna je ozbiljna studija pokazala da se, kada žena pročita neku vijest, tu vijest smatra vjerodostojnijom nego kad je pročita muškarac. Švicarsko istraživanje iz 2008. godine uzelo je u obzir gotovo sve moguće čimbenike kako bi rezultati bili pouzdani i točni. Istraživači su okupili 160 ispitanika te im prikazali televizijske vijesti, a zatim im dali da ispune upitnik o vjerodostojnosti voditelja s obzirom na spol (i dob). Rezultati? „Vijesti koje su pročitale voditeljice smatraju se vjerodostojnijima.”

Dok su takva ozbiljna istraživanja na području vijesti relativno novijeg datuma, jer su se voditeljice u većem broju počele pojavljivati tek nedavno, postoji studija još iz 1978. godine koja je pokazala da se „muškarce smatra manje rječitima, manje stručnima i stoga manje vjerodostojnima od žena”. U poslu gdje je vjerodostojnost temelj svega, pomislili biste da je to dovoljno da žene postanu izbor bez iznimke.

Međutim, kao i u brojnim drugim stvarima, i tu postoji jedna kvaka. Ista ona švicarska studija koja je dokazala da se poruka i vijest koje pročita žena smatraju vjerodostojnijima, pokazala je i da se ipak u cjelini muške voditelje smatra „vjerodostojnijima”. Taj bi citat iz istraživanja bio urnebesno smiješan da tako precizno ne odražava stvarnost: „Muškarce se smatralo vjerodostojnijima, ali su poruke koju su prenosili smatrane manje vjerodostojnima.” Ljudi su mislili da

više vjeruju muškarcima, ali žene su, dok bi čitale vijesti, izbijale na vrh. Ti rezultati podsjećaju na odnos prema političarkama (vidi Poglavlje 18.), pri čemu žene posjeduju više osobina koje glasači očekuju od političara, a opet daleko više muškaraca pobjeđuje na izborima.

Zaključak: čini se da se voditelji vijesti održavaju na površini pomoću ostataka nekadašnje vjerodostojnosti. Pomislili biste da će žene, s obzirom na to da se vijesti koje one čitaju smatraju vjerodostojnijima, u ne tako dalekoj budućnosti pobijediti u tom ratu vjerodostojnosti. Međutim, isto tako, neka prošla istraživanja pokazala su da se vijesti smatraju vjerodostojnijima ako ih „pročita osoba dubokoga glasa”. Pa, tko, dovraga, onda zna istinu?

POGLAVLJE 34.

Žene su bolje u odobravanju kredita

*Pogledao sam ga u oči. Uspio sam
osjetiti njegovu dušu. Znao sam da je
predsjednik Putin
muškarac s kojim mogu surađivati.*

GEORGE W. BUSH

Koliko smo puta čuli muškarce, u filmovima i od prijatelja, kako tvrde da su druge muškarce prepoznali kao autentične, povjerenja vrijedne, iskrene osobe - muškarci koji jamče za druge muškarce na temelju „instinkta”, pogleda u oči ili rukovanja? Prečesto, pokazuje se. Statistika sugerira da žene imaju daleko bolju intuiciju od muškaraca - ne samo u emocionalnim i romantičnim pitanjima, što se često tvrdi, već i u poslu.

Razmislite o tome: koje zanimanje u svojoj srži zahtijeva sposobnost donošenja brze i sveobuhvatne procjene želite li ući u poslovni odnos s nekom osobom? Naravno, stručnjaci za ljudske resurse to čine svaki dan. Intervjuiraju potencijalne kandidate i barem sudjeluju u donošenju odluke o tome hoće li ta osoba dobiti posao, međutim, za procjenu njihove uspješnosti ne postoji objektivan način.

Radno mjesto na kojem su takve procjene od presudne važnosti i čija se uspješnost može objektivno ocijeniti? Osoba čija je isključiva misija otkriti kome treba vjerovati da će ispuniti obećanje? Službenik za odobravanje kredita. (Naposljetku, zelenaštvo je protuzakonito, a i njihova evidencija o broju slomljenih nogu nije osobito precizna.)

Najkorisnija studija do danas dolazi nam iz banaka i to, od svih mjesta, iz Albanije. One su vodile detaljne podatke o spolu kreditnih službenika u slučaju 43.000 zahtjeva za kredit, od kojih je između siječnja 1996. i prosinca 2006. godine odobreno njih 31.000.

Kreditni su ponajviše bili namijenjeni poslovanju i poboljšanju stambenih prilika, pa je cilj očito bila zarada, a ne dobročinstvo. Pitanje: tko je bolje procjenjivao kome treba odobriti kredit? Da, službenice su odobrile manje problematičnih zajmova, i muškim i ženskim dužnicima. Nadalje, krediti odobreni ženama, kao i dužnici koje su provjeravale i pratile službenice, imali su manju vjerojatnost da neće biti vraćeni na vrijeme.

Pa, zašto su žene bile bolje? Znamo zašto nisu bile. Temeljito istraživanje pokazalo je da žene nisu dobivale manje riskantne slučajeve. Niti su službenice bile restriktivnije ili iskusnije u procesu provjere. Zapravo, službenice su, u prosjeku, bile otprilike dvije godine mlađe od svojih kolega. I ne, nisu bile manje opterećene od muških kolega.

Istraživači su spomenuli mogućnost da su možda imale manje mogućnosti za dobivanje drugog posla pa su morale biti opreznije, ili su možda bile manje pokretne, ili samo manje sklone riziku. Jedno je sigurno - jednostavno su bile bolje. Zelenaši, oprez: surađujte sa ženama i možda ćete ostvariti značajne uštede na „troškovima prisile“.

POGLAVLJE 35.

Žene se bolje snalaze u gospodarskoj krizi

*Danas je moguće da netko od
kabinskog osoblja napravi dijete
nekome u pilotskoj kabini*

RICHARD J. FERRIS, predsjednik United Airlinesa

U klasiku *Od 9 do 5* iz 1980. godine, tri uredske kolegice (glume ih Dolly Parton, Lily Tomlin i Jane Fonda) otimaju svojeg odvratno bezobraznog, seksizmu sklonog šefa, nakon što njegov odani pomoćnik slučajno dozna da maštaju o tome kako će ga ubiti. Nakon niza ekstravagantnih nesporazuma i opće zbrke, i nemalog broja promjena u načinu poslovanja, svojeg šefa uspijevaju „promaknućem” poslati na neko mjesto daleko od ureda - i same preuzeti upravljanje tvrtkom.

U stvarnom svijetu ženska profesionalna suradnja još uvijek nije otela kolege i poslala ih u Brazil, a sve se više čini da to možda neće biti ni nužno. Cini se da se muškarci jednostavno ne mogu tako dobro snaći u gospodarskoj krizi kao žene.

Statistički podaci za muškarce u ovoj posljednjoj recesiji nisu osobito dobri: pretrpjeli su veći porast nezaposlenosti te su 35 posto Amerikanki (i svakim danom njih sve više) učinili osobom s najvećim prihodima u obitelji. Tradicionalno muške industrije građevinarstvo, rad na pokretnoj traci, ruralni fizički rad, bankarstvo - doživjele su težak udarac (što bi, vama koji brojite, moglo gotovo polovicu članova Village Peoplea primorati da potraže nove kostime). Međutim, priča o recesiji nije ponajviše priča o neuspjehu muškaraca; to je priča o uspjehu žena.

Ne samo da su grane gospodarstva kojima tradicionalno dominiraju žene one od kojih se očekuje najbrži rast u bliskoj budućnosti, već

žene ostvaruju uspješne karijere i u povijesno muškim zanimanjima. I sve to dok njihovi kolege imaju sve više problema u prilagođavanju situaciji, pronalaženju zaposlenja i, kao što smo već pokazali u Poglavlju 15., ostvarivanju uspjeha u školi.

Tema broja časopisa *Atlantic* iz srpnja 2010. godine nosila je dramatičan naslov „Kraj muškaraca” te je prenijela statističke podatke o tome da žene popunjavaju 26 posto službeničkih radnih mjesta više nego prije 30 godina, te će u skoroj budućnosti prešći muškarce na većem broju menadžerskih (iako ne još i direktorskih) položaja.

Među granama gospodarstva u kojima se broj žena ponajviše povećao su zdravstvo (vidi Poglavlje 32.), bankarstvo (vidi Poglavlje 34.) i pravo. Dok se žene uspijevaju probiti na tradicionalno muškom terenu, muškarci još uvijek ne uspijevaju zamijeniti žene koje rade kao medicinske sestre i učiteljice. Zapravo, 2009. godine među pomoćnim je učiteljima te predškolskim i vrtičkim odgojiteljima bilo manje od 10 posto muškaraca. Nadalje, prema Zavodu za statistiku rada, samo je 18 posto učitelja u osnovnim školama, dok su u srednjim školama u tek nešto boljem položaju te čine 45 posto profesorskog osoblja. S obzirom na to da su te grane gospodarstva u usponu, dok je fizičkih poslova sve manje, lice „zaposlenog muškarca” u Americi počinje sve više sličiti ženi.

U rujnu 2010. godine, *Newsweek* je objavio da budućnost za muškarce ne izgleda osobito dobro:

Od 15,3 milijuna novih radnih mjesta, koliko se očekuje da će se otvoriti u idućih deset godina, golema većina nalazit će se u granama gospodarstva koje trenutačno privlače daleko više žena od muškaraca. Zapravo, muškarci dominiraju u samo 2 od 12 vrsta radnih mjesta za koje se očekuje da će najviše rasti u razdoblju od 2008. do 2018. godine: to su građevinski radnici i računovođe. Ostatak zanimanja, uključujući učitelje (501.000 novootvorenih radnih mjesta), medicinske sestre (582.000), njegovatelje (461.000) i referente za odnose s korisnicima (400.000), i dalje će biti izrazito ženska.

Akad već govorimo o zaradi i prehranjivanju obitelji: u ožujku 2010. godine, više od polovice Amerikanaca koji rade na više od jednog

radnog mjesta su žene - njih 3,7 milijuna. (Vidi i Poglavlje 15., koje dokazuje da su žene bolje u paralelnom obavljanju poslova.)

Možda dio problema leži i u činjenici da, kada se na poslu pojave problemi, momci teško kontroliraju svoje osjećaje i temperament. Istraživanje časopisa *Harvard Business Review* iz 2010. godine pokazalo je da „mladići osjećaju zapanjujuću razinu mržnje na svojim radnim mjestima”, a njih 60 posto izjavljuje da bi nekog od kolega rado udarilo u glavu kad bi znali da neće biti kažnjeni; 40 posto udarilo bi svoje pretpostavljene. Opa.

U ovom novom svijetu u kojemu je fizička snaga sve manje bitna, sve će više muškaraca odgajati djecu, kuhati i čistiti (a, što se toga tiče, kvaliteta obavljenog posla može se osigurati redovitom primjenom zapleta filma *Od 9 do 5*). Nema sumnje da će emisija *Prave muške kućanice New Jersey* ostvariti izniman uspjeh!

POGLAVLJE 36.

Žene su bolje u prikupljanju gljiva u nepristupačnom dijelu Meksika

Mrzim žene jer one uvijek znaju gdje se što nalazi.

VOLTAIRE

Zaboravite sve one stereotipe o ženama i gljivama koje ste čuli od Super Marija: znanstveno istraživanje koje je provelo Samostalno nacionalno sveučilište Meksika otkrilo je nepobitne dokaze da su žene daleko učinkovitije u pronalaženju maksimalnog broja gljiva u divljini u zadanom vremenskom roku. Da, istina je, i da, doista je tako.

Čekajte. I to zavređuje posebno poglavlje? U redu, istina je da se ta informacija nije uklapala ni u jedno drugo poglavlje, ali ta je studija, što je još važnije, sama po sebi svijet u malom koji potvrđuje dokaze iznesene u ostatku knjige: da su žene (i u području na koje ne utječu brojni vanjski čimbenici) učinkovitije i bolje, da preuzimaju manje nepotrebnih rizika, a ostvaruju jednake ili bolje rezultate.

Istraživači su, kako prenosi *Economist*, dvije skupine seljana, muškaraca i žena, iz savezne države Tlaxcala poslali da tijekom kišnog razdoblja sakupljaju gljive. Uz pomoć GPS-a, uspjeli su utvrditi koliko je daleko svaka od skupina otišla u potrazi za nepristupačnim gljivama. Na kraju su muškarci i žene prikupili istu količinu gljiva, ali muškarci su prohodali daleko veću udaljenost i pritom utrošili 70 posto više energije.

Zašto? Prema istraživačima, momci su težili velikom ulovu i tragali su za bogatim nalazištima gljiva zbog čega su često morali odlaziti u duge šetnje (prisjetite se momaka koji žele pronaći parkirno mjesto blizu ulaza u trgovački centar, čak i ako to podrazumijeva da se moraju vozikati u krug), dok su se žene zadovoljavale bližim, manje obilnim nalazištima. Muškarci su također pokušavali stvoriti cjelovite mentalne karte prostora te su zatim na njima locirali svoj položaj, dok su se žene terenom kretale pamćenjem istaknutih objekata. Autor studije tvrdi da to podupire stajalište kako muški smisao za navigaciju više odgovara lovu: „Žene se bolje i češće koriste strategijama traganja koje više odgovaraju sakupljačkom načinu života.”

U redu, možda. Ali, iz svega ovog može se izvesti i jedan općenitiji zaključak koji se može primijeniti i na živote nas koji ne živimo u udaljenim selima i koji se ne prehranjemo branjem gljiva. Odluka muškaraca da prijeđu veću udaljenost u potrazi za većim nalazištima znači da su muškarci, zapravo, uzalud trošili vrijeme dok su se gubili i pokušavali pronaći put natrag (a da nikoga nisu pitali za smjer, naravno - vidi Poglavlje 20.).

Taj talent nisu izgubile ni žene u gradovima. Uzmimo za primjer studiju istraživača sa Sveučilišta Kalifornije iz Sante Barbare i Yalea koji su 45 muškaraca i 41 ženu zamolili da kompasom pronađu mjesta na tržnici na kojima su kupili namirnice poput jagoda ili rajčica.

„Muškarci su griješili u prosjeku za 33 stupnja, a žene za oko 25 stupnjeva, što je 27 posto bolje”, izjavio je za *Daily Telegraph* Max Krasnow, član istraživačkog tima. Tako je - čini se da muškarcima ne možete vjerovati ni da će vam dati točne upute kako doći do štanda sa zelenom salatnom, a kamoli na neko mjesto koje je više od nekoliko metara udaljeno od ishodišta putovanja. Nemojte ni pomisliti da ih pitate gdje se nalaze najpristupačnije lokalne gljive u ruralnom Meksiku.

Osim što su istraživači pokazali da danas na raspolaganju imaju dovoljno slobodnog vremena i naprednih pomagala da prate muškarce i žene u potrazi za gljivama u divljini, pa čak i na lokalnoj tržnici, rezultati nas podsjećaju i na razloge zašto su žene bolje u

upravljanju investicijskim fondovima, vožnji, čuvanju javnog reda i mira, medicini, ulaganjima, odobravanju kredita, kockanju, a možda čak i zašto momci češće doživljavaju udar groma: muškarci preuzimaju više rizika, mnogi od njih pritom promašuju (ili su, u slučaju gromova, pogođeni) i u najboljem slučaju završavaju na istom mjestu gdje i žene, ali pritom troše daleko više vremena i energije. Žene se u međuvremenu drže dobro poznatih putova, ne odlučuju se na rizik i udaljavanje od poznatog okruženja te imaju dovoljno strpljenja da pronađu, u ovom slučaju, manja nalazišta gljiva kako bi maksimalno iskoristile neposrednu okolinu.

Mnogi će (uglavnom muškarci) ustvrditi da je studija o sakupljanju gljivama besmislena i da ne donosi nikakvu korist životu prosječnog Amerikanca. Većina tih muškaraca vjerojatno se nikad nije zatekla u situaciji gdje je trebalo prikupiti koliko je god divljih gljiva bilo moguće. Međutim, vjerojatno su izgubili živce kada su zametnuli daljinski upravljač kojeg je „pojeo” naslonjač ili ga je pas sakrio ispod kreveta te su bespomoćno gledali kako ga ženska glava kuće pronalazi bez problema. Oni će odmah shvatiti ideju koja stoji iza te studije.

ZAVRŠNA RIJEČ

Vidjeli ste dokaze: deseci područja na kojima studije i istraživanja pokazuju da su žene bolje ili više *cool* od muškaraca.

Vjerujem li da to definitivno dokazuje da je, primjerice, muškarcima potrebno više vremena da se sprema od žena? Ne. Iznio sam rezultate studije - dokaze koji sugeriraju da su stari stereotipi o muškarcima i ženama možda pogrešni. (I, hajde, ako su ti rezultati istiniti, onda momci doista imaju problem.) Međutim, snažno sam uzdrmao brojne druge mitove na područjima koja se već dugo smatraju tipično muškima, poput trpljenja boli, kockanja, sportova izdržljivosti, vožnje, pa čak i kompetitivnog jedenja.

Nema sumnje da muškarci još uvijek imaju određene biološke prednosti u smislu veličine i snage, ali žene imaju jednako bitnu prednost kada je riječ o zdravlju: dulje žive (i manje se žale na bol), mirišu, kušaju i spavaju bolje, i sve to dok se pretvaraju u ljepša bića od muškaraca.

Kao muškarac, volim brzo reagirati i davati upute kako doći negdje čak i kad nisam potpuno siguran da su te upute točne (i, unatoč ovdje citiranoj studiji, nisam siguran da sam spreman priznati da su žene bolje u vođenju televizijskih vijesti!). Uživam u klasično muškim pothvatima pa svojoj stereosustav uvijek opremim s dovoljno zvučnika kako bi se bas jasno čuo po cijeloj kući. Zapravo, na brojne je načine nama momcima još uvijek lakše u našem društvu. Međutim, to je samo još jedan argument u korist žena uspijevaju unatoč zaprekama.

Međutim, najuvjerljivije su konstante ove knjige činjenice da žene manje griješe i da su manje sklone korupciji, a savjesnije i učinkovitije u korištenju svojeg vremena i preuzimanju rizika. Sve je to zajedno snažan argument u korist žena. I tek sad počinjemo otkrivati posljedice ženske nadmoći, od radnog mjesta, preko doma, do dalekih nalazišta gljiva u Meksiku.

Mislim da su to nepobitni dokazi da su žene, u cjelini, superiorniji spol, ali ta je presuda u vašim rukama.

Ovime završavam s izlaganjem svojih dokaza.

O AUTORU

Dan Abrams glavni je pravni analitičar *NBC Newsa* i osnivač Abrams Media Networka.

Dan je bio glavni direktor MSNBC-a, čija je gledanost za vrijeme njegova mandata porasla za 62 posto. Osmislio je i slogan te televizije: „Pravo mjesto za politiku”. Prije ulaska u upravu, Abrams je bio domaćin *The Abrams Reporta*, večernje emisije o pravosuđu, a kasnije i emisije *Verdict with Dan Abrams*.

U protekle dvije godine kompanija Abrams Media Network pokrenula je internetsku stranicu s vijestima iz medija Mediaite. com, internetsku stranicu za modu i stil Styleite.com, Geekosystem.com za ljubitelje tehnologije i Sportsgrid.com. Suosnivač je i Gossipcop.coma, prve istaknutije internetske stranice za provjeru istinitosti tračeva.

Abrahms, diplomac Pravnog fakulteta Sveučilišta Columbia, priznati je publicist. Piše za, *New York Times*, *Wall Street Journal*, *Newsweek*, *American Lawyer* i *Yale Law and Policy Review* i mnoge druge časopise. Također, objavljuje i na internetskim portalima kao što su *Huffinglon Post*, *Daily Beast* i, naravno, redovito za *Mediaite*. U časopisu *Men's Health* objavljuje kolumnu o pravnim temama.

Dan se nikad nije ženio pa, unatoč divljenju koje osjeća prema ženama, o čemu svjedoči i ova knjiga, to ne znači da nužno zna kako im pristupiti.

sken i obrada: za vas *Janja*

e-book:

Chita(m) 05.2012.

Sadržaj

Predgovor

Uvodna riječ

I. Žene su više cool

1. Žene se brže oporavljaju od prekida veze

2. Žene bolje podnose bol

3. Žene su bolje u kušanju piva (i vina)

4. Žene su bolje u špijuniranju

5. Žene su bolje u kompetitivnom jedenju

6. Žene su bolje s ćekićima

7. Žene su bolje u videoigricama

8. Žene više cijene dobre viceve

9. Žene su bolje u kockanju

10. Žene se spremaju brže od muškaraca

II. Žene su pametnije

11. Žene imaju bolje pamćenje

12. Žene su bolji ulagači

13. Žene bolje glume zainteresiranost

14. Žene su bolje u izbjegavanju internetskih prijevara

15. Žene su bolje u studiranju

16. Žene su bolje u korištenju društvenih medija

III. Žene su bolji građani

17. Žene su bolje u vožnji

18. Žene u politici manje su korumpirane

19. Žene imaju bolje higijenske navike

20. Žene su bolje u davanju i slušanju uputa

21. Žene češće glasuju

IV. Žene su zdravije

22. Žene imaju veću mišićnu izdržljivost

23. Žene dulje žive

24. Žene rjeđe doživljavaju udar groma

25. Žene bolje spavaju

26. Žene imaju otporniji imunološki sustav

27. Žene brže od muškaraca postaju sve ljepše

28. Žene imaju bolji osjet njuha

V. Žene su bolji profesionalci

[29. Žene su bolje u policijskom poslu](#)

[30. Žene su bolje u visokoj politici](#)

[31. Žene su bolje u upravljanju investicijskim fondovima](#)

[32. Žene su bolje u medicini](#)

[33. Žene su bolje u vođenju televizijskih vijesti](#)

[34. Žene su bolje u odobravanju kredita](#)

[35. Žene se bolje snalaze u gospodarskoj krizi](#)

[36. Žene su bolje u prikupljanju gljiva u nepristupačnom dijelu](#)

[Meksika](#)

[Završna riječ](#)

[O autoru](#)

Table of Contents

[Predgovor](#)

[Uvodna riječ](#)

[I. Žene su više cool](#)

[1. Žene se brže oporavljaju od prekida veze](#)

[2. Žene bolje podnose bol](#)

[3. Žene su bolje u kušanju piva \(i vina\)](#)

[4. Žene su bolje u špijuniranju](#)

[5. Žene su bolje u kompetitivnom jedenju](#)

[6. Žene su bolje s ćekićima](#)

[7. Žene su bolje u videoigricama](#)

[8. Žene više cijene dobre viceve](#)

[9. Žene su bolje u kockanju](#)

[10. Žene se spremaju brže od muškaraca](#)

[II. Žene su pametnije](#)

[11. Žene imaju bolje pamćenje](#)

[12. Žene su bolji ulagači](#)

[13. Žene bolje glume zainteresiranost](#)

[14. Žene su bolje u izbjegavanju internetskih prijevara](#)

[15. Žene su bolje u studiranju](#)

[16. Žene su bolje u korištenju društvenih medija](#)

[III. Žene su bolji građani](#)

[17. Žene su bolje u vožnji](#)

[18. Žene u politici manje su korumpirane](#)

[19. Žene imaju bolje higijenske navike](#)

[20. Žene su bolje u davanju i slušanju uputa](#)

[21. Žene češće glasuju](#)

[IV. Žene su zdravije](#)

[22. Žene imaju veću mišićnu izdržljivost](#)

[23. Žene dulje žive](#)

[24. Žene rjeđe doživljavaju udar groma](#)

[25. Žene bolje spavaju](#)

[26. Žene imaju otporniji imunološki sustav](#)

[27. Žene brže od muškaraca postaju sve ljepše](#)

[28. Žene imaju bolji osjet njuha](#)

[V. Žene su bolji profesionalci](#)

[29. Žene su bolje u policijskom poslu](#)

[30. Žene su bolje u visokoj politici](#)

[31. Žene su bolje u upravljanju investicijskim fondovima](#)

[32. Žene su bolje u medicini](#)

[33. Žene su bolje u vođenju televizijskih vijesti](#)

[34. Žene su bolje u odobravanju kredita](#)

[35. Žene se bolje snalaze u gospodarskoj krizi](#)

[36. Žene su bolje u prikupljanju gljiva u nepristupačnom dijelu](#)

[Meksika](#)

[Završna riječ](#)

[O autoru](#)